№ 184 (306)

Пятніца, 17 кастрычніка 1997 г.

Выдаецца
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў
у тыдзень

Выдавец — ТАА "Народная воля"

Кошт: у кіёсках і крамах — 2000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб Колас

Сонца

	Усход	Заход
Віцебск	7.32	17.58
Магілёў	7.29	17.59
Гомель	7.24	17.59
Мінск	7.40	18.10
Гродна	7.55	18.26
Брэст	7.53	18.29

Апошняя квадра 23 кастрычніка

Мнение

Михаил Пастухов, легитимный судья Конституционного суда Республики Беларусь

Чтобы власть употребить, надо сначала властью стать

В "Народной воле" (№ 181 от 14 октября 1997 года) опубликовано интервью с депутатом Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва Валерием Щукиным. Известный своей активной жизненной позицией депутат полагает, что есть все основания для продолжения полноценной деятельности Верховного Совета как высшего представительного и единственного законодательного органа власти.

Так ли это? Насколько верны утверждения несгибаемого депутата-коммуниста? Есть ли у Верховного Совета с несчастливым номером перспективы дальнейшей деятельности?

У меня лично, как юриста, нет сомнений в том, что Верховный Совет Республики Беларусь 13-го созыва остается легитимным органом государственной власти, несмотря на все попытки исполнительной власти прекратить его существование (имеется в виду инициированное Администрацией президента решение о "самороспуске" Верховного Совета в ноябре 1996 года). По Конституции и закону полномочия депутатов Верховного Совета сохраняются до дня открытия первого заседания Верховного Совета нового созыва, то есть до декабря 2000 года.

Другое дело, насколько сейчас правомочен Верховный Совет. Ведь в его заседаниях принимает участие чуть больше 40 депутатов, в частности, на последнем заседании, которое состоялось 14 октября, присутствовало 43 депутата. Плюс 2 депутата прислали заявления с просьбой считать их участвующими в работе собрания, с подготовительными материалами которого они ознакомились заранее.

В. Щукин считает, что и сейчас Верховный Совет остается правомочным органом. Поскольку 110 депутатов перешли "на службу" в пропрезидентский парламент, то действующих депутатов, по его мнению, осталось 89 (в связи со смертью Е.Миколуцкого — 88). Вот от них-то В.Щукин предлагает определять кворум правомочных заседаний нынешнего Верховного Совета — 45 голосов.

На мой взгляд, такой подход нельзя считать законным. И вот почему. Закон "О Верховном Совете Республики Беларусь" от 21 декабря 1994 года (с изменениями и дополнениями), который продолжает действовать, предусматривает, что депутатские полномочия прекращаются (среди прочих оснований) по личному заявлению депутата. Других случаев прекращения полномочий депутатов в нашем конкретном случае не усматривается. Но таких заявлений ни от кого из депутатов Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва не поступало. Значит, де-юре они продолжают сохранять свои полномочия.

В этой связи депутатам-"палатникам" надо предложить определиться: остаются ли они депутатами Верховного Совета Республики Беларусь либо слагают свои депутатские полномочия. Только в последнем случае их можно считать недепутатами. И лишь тогда они подлежат исключению со списков "избранных" депутатов, от которых ведется отсчет голосов при принятии решений (о чем записано в статье 84 Конституции и статье 50 Закона "О Верховном Совете Республики Беларусь").

Решив эти процедурные вопросы, можно говорить о легитимации Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва в его усеченном составе. Тогда можно принимать законы и постановления, имеющие обязательную силу, при наличии оставшихся депутатов. Представляется, что такое решение вопроса будет соответствовать Конституции и законам Республики Беларусь, а Верховный Совет Республики Беларусь будет иметь право считаться не только легитимным, но и полномочным органом государственной власти. Тогда он обретет, так сказать, второе дыхание.

Стиль?

В двух областях с милицией разобрались. Кто на очереди?

Неисповедимы пути Господни! Вчера еще был человек наделен огромнейшей властью, сидел в мягком кресле за столом, уставленном новейшими достижениями связи, подчиненные к нему на цыпочках входили, а сегодня...

Нельзя сказать, что это сообщение грянуло, как гром среди ясного неба, нет, чего-то подобного ожидали уже давно. И все же выводы комиссии, состоящей из весьма авторитетных специалистов Совета безопасности, Комитета государственного контроля и прокуратуры Республики Беларусь, рекомендовавшей за многочисленные служебные упущения, злоупотребление служебным положением освободить от занимаемой должности начальника управления внутренних дел Витебского облисполкома полковника Александра Пахомова, для многих в Витебске явились неожиданностью. Еще бы, закачалось кресло под человеком, в могуществе которого еще несколько дней назад никто не рискнул бы сомневаться.

У людей, далеких от милицейской обыденности, вполне могло сложиться впечатление о поиске очередного "стрелочника", главного виновника "буксующей на все четыре колеса президентской перестройки". В экономике дела идут ни шатко, ни валко — директора заводов и председатели колхозов саботируют, кто же еще может быть виноват? Криминогенная ситуация ухудшается — пора различные управления проверять, народ тем самым успокаивать — стараемся, дескать, вот еще двух начальников сняли.

Но у тех, кто поближе к людям в погонах, разговоры о деятельности начальника УВД, не фиксируемой в отчетах милиции, ходили. О не совсем порядочных, скажем так, действиях полковника по улучшению и без того неплохих жилищных условий. О поступках "мадам полковничихи", которую зэки прозвали "мамой Чолли", женщины, одним своим видом приводившей в трепет подчиненных мужа, безраздельно пользовавшейся служебным милицейским транспортом. О многом другом, повторявшемся на уровне бытовых сплетен.

Однако разговоры-то разговорами, но никому и в голову не приходило, что это может иметь для полковника какие-то последствия, что за подобное можно лишать чинов и кресел. На то он и начальник, чтобы властью (а разве в большинстве случаев не так?) для своего блага пользоваться. На столь высоких постах святых не бывает. И примеров тому — множество.

Подобную картину все мы уже не первое десятилетие наблюдаем, попробуй, изменись в одночасье! Тем более — в нынешние времена, когда не ворует и не пользуется властью только ленивый. Крайние исключения на сей счет лишь подтверждают правило.

Впрочем, если говорить о руководителях областной милиции до Александра Пахомова — работали здесь, как ни странно, исключения. Достаточно назвать фамилию интеллигентного, предпочитавшего мягкость в обращении с подчиненными, но тем не менее почти всегда добивавшегося успеха Мечислава Гриба. Или, наоборот, крайне строгого, но опять же вполне порядочного Алексея Клещенка. Сотрудники УВД, кстати, прекрасно помнят, как радовались, провожая Алексея Филипповича на повышение — слишком уж "крутой" мужик, слишком уже за дисциплину боролся. На этом фоне Пахомов не мог не выглядеть привлекательно. Но это к слову.

Так кто же такой Александр Пахомов — жертва "неустанных борцов" за порядок из команды президента или же невесть как пробившийся к власти недостойный того человек?

Весной прошлого года специалисты тогда еще называвшейся службы контроля Администрации президента по Витебской области отправили в Минск своему начальнику Николаю Домашкевичу информацию о незаконных махинациях с распределением жилья и земельных участков в Витебске. Среди прочих фигур в этом списке чиновников, не очень щепетильно обращавшихся с законом, значилась и фамилия руководителя УВД облисполкома. Было бы наивно, впрочем, полагать, что людей из этого списка тут же уволят без выходного пособия. Так оно и случилось, присланный в Минск документ был спрятан "под сукно". Время еще не пришло "разоблачать" людей из своей же команды.

"Гром грянул" аж через полтора года, когда борьба с оппозицией и прочими "нячэснымі" людьми ничуть не улучшила жизнь простого белоруса. Надо было срочно искать новых "врагов", вот тут-то, говорят, и пригодился заготовленный "впрок" компромат. "Убиваются" сразу же "несколько зайцев": объясняются явные просчеты в борьбе с криминальными структурами, выявляются злоупотребляющие своим положением чиновники (какой обыватель не любит, когда большой человек с большой высоты падает!). Наконец, объясняются очередные неудачи многотрудных стараний президента улучшить жизнь своего народа.

События начинают стремительно развиваться. Дается команда создать специальные комиссии для проверки УВД Брестского и Витебского облисполкомов. Вполне естественно, находятся недостатки (кто ищет — тот всегда найдет!). Созывается коллегия МВД республики, принимается решение: за серьезные недостатки освободить от занимаемых должностей двух начальников областных милицейских управлений. Не дожидаясь, пока его кресло окончательно рухнет, полковник А.Пахомов пишет рапорт об освобождении его от занимаемой должности.

Можно представить, как в эти дни полковник А.Пахомов по-прежнему по утрам поднимается в свой кабинет в здании УВД. Ждет, какое решение примет президент: или с позором выгонит, или позволит достойно уйти? Чисто по-человечески можно было бы допустить второе: полковник уже сыграл свою роль "стрелочника", стоит ли его "добивать"? Так то ж, впрочем, по-человечески...

Спасибо, конечно, комиссии, объяснившей, что полковник Пахомов украл жилье у работяг, десятилетиями мучающихся чуть ли не в бараках. Что его жена сжигала государственный бензин, ой как пригодившийся бы при поимке преступников. Но что я, налогоплательщик, буду с того иметь? Исключены ли тем самым причины, позволяющие садиться в высокое кресло нечистому на руку человеку? Стал ли я иметь уверенность, что отныне деньги, которые я плачу на содержание милиции, будут расходоваться разумно?

Евгений ТОМОВ.

Па сто гадоў і болей

Сто гадоў пражыла на гэтым свеце Вера Мікітаўна Мялешка з вёскі Обаль Сенненскага раёна.

— А шчасця так і не пабачыла, — расказвае яна.

Сапраўды, усе беды, што пранесліся над нашай гаротнай Беларуссю, закранулі і яе. Рана памёр муж, ад якога засталася падчарка. Але і той ужо няма. А сваіх дзяцей у Веры Мікітаўны не было. Цяпер яе даглядае муж падчаркі, Міхаіл Апалонавіч Іваноў, чалавек таксама немалады — яму 73 гады. Абое атрымліваюць малыя пенсіі.

І таму тыя 400 тысяч рублёў, якія выдзеліў аддзел сацыяльнай абароны Веры Мікітаўне, аказаліся ёй добрай падтрымкай. А яшчэ з юбілеем старую жанчыну павіншаваў гурт народнай песні "Вечарынка" з Сянно. Для яе было выканана некалькі твораў з фальклорнай спадчыны, што выклікала шчырую ўдзячнасць юбілярцы.

Дарэчы, у Сенненскім раёне зараз жыве дзесяць чалавек, якім споўнілася па сто і больш гадоў. І ўсе яны — жанчыны. Самая старэйшая з іх, Наталля Іосіфаўна Ярошка з вёскі Забараўе, нарадзілася ажно ў 1888 годзе. З 1890 года Марыя Міхайлаўна Сухадолава з вёскі Пасад і Адэля Казіміраўна Станкевіч з вёскі Рулёўшчына. На два гады маладзейшыя за іх Антаніна Яфімаўна Ганчарова, што жыве ў вёсцы Галоўск, і Анастасія Барысаўна Саўлевіч з вёскі Ракаў Засценак.

У 1893 годзе нарадзіліся Лізавета Сяргееўна Воранава і Аўдоцця Кліменцьеўна Візнер. Першая жыве ў вёсцы Шашалы, другая — у вёсцы Мажулева. Па 103 гады споўнілася Марыі Сямёнаўне Распорскай з Сычыкаў і Марыі Паўлаўне Пашкевіч з Асінаўкі.

Іван ЛАЗУКА.

Фотаэцюд

Беларускія прыгажуні

Асеннія матывы...

Фота Васіля РАПЕЦКАГА (г.Віцебск).

А што там, на Віцебшчыне?

Што будзе з неплацяжамі за жыллё

Павышэнне кошту плацяжоў за жыллё і камунальныя паслугі, аб чым так доўга гаварылі, адбылося, але, падобна, мала хто ўяўляе, якім будзе рост колькасці тых, хто проста не зможа аплаціць. Нават у спрыяльныя летнія месяцы ў адным толькі Кастрычніцкім раёне абласнога цэнтра амаль палова сем'яў не плацілі ў вызначаны тэрмін і маюць запазычанасці на многія сотні рублёў. Камунальнікам нават прыходзілася пазбаўляць асабліва "злосных" даўжнікоў камунальных выгод. Што ж будзе, калі з пачаткам ацяпляльнага сезона сумы плацяжоў яшчэ больш узрастуць, сёння, напэўна, не скажа нават самы галоўны камунальнік краіны.

Нас, як і шчаслівых шлюбаў, усё меней і меней

Адной з самых складаных у Беларусі працягвае заставацца дэмаграфічная сітуацыя на Віцебшчыне. У параўнанні з 1991 годам рэзка скарацілася тут нараджальнасць, а па смяротнасці рэгіён ужо 10 апошніх гадоў займае сумнае першае месца ў рэспубліцы. Калі летась у вобласці было зарэгістравана 12049 нованароджаных (на 5718 малышоў менш, чым у 1991 годзе), дык памёрла ўжо 20872 грамадзяніна. Адначасова рэзка ўгору папаўзлі паказчыкі разводаў, спецыялісты заўважаюць рост колькасці радзіўшыхся дзяцей па-за шлюбам. На сярэдзіну года прыйшлося наогул неверагоднае здарэнне: у Віцебску было зафіксавана 1092 разводы, на той час як "нарадзілася" толькі 1059 новых сямейных пар. Тлумачацца ўсе гэтыя горкія дэмаграфічныя паказчыкі перш за ўсё вынікам глыбокага сацыяльна-эканамічнага крызісу, зацягнуўшагася ў краіне.

Памаладзела біржа працы

Сітуацыя на рынку працы сёлета некалькі стабілізавалася, але набыла новыя трывожныя тэндэнцыі. Так, сёння ў цэнтрах занятасці Віцебшчыны зарэгістраваны 9461 малады чалавек ва ўзросце ад 16 да 29 год. Гэта складае ўжо 43,4 працэнта ад агульнай колькасці беспрацоўных. Сумна, што ўсё больш выпускнікоў школ, тэхнікумаў, вучылішчаў не знаходзяць прымянення сваім сілам і выбіраюць адну дарогу — на біржу працы.

Усё больш дарог да храма

Услед за ўзведзеным праваслаўным храмам цэнтр гарадскога пасёлка Варапаева ўпрыгожыў і манументальны каталіцкі касцёл. Яго папярэднік пасля вайны быў разбураны, а на святым месцы ўлады ўзвялі кінатэатр. Адроджаная святыня стала 44-ым па ліку касцёлам, які дзейнічае ў вобласці. Наогул, за апошнія пяць гадоў у рэгіёне ў два з паловай разы ўзрасла колькасць зарэгістраваных рэлігійных аб'яднанняў і яна складае зараз 315 абшчын. Пераважае ў вобласці праваслаўная царква, якая мае 143 прыходы, аб'яднаныя ў дзве епархіі і два манастыры. Другой па колькасці з'яўляецца каталіцкая царква са сваімі 66 аб'яднаннямі вернікаў. А яшчэ ў вобласці дзейнічаюць 19 стараабрадчаскіх абшчын, 24 — евангельскіх хрысціян баптыстаў, 31 — пяцідзесятнікаў, чатыры мусульманскія, тры іудзейскія, дзве грэка-каталіцкія і нават суполкі лютэран і крышнаітаў. Пэўна, тое і добра, што ў цяперашнім цяжкім жыцці народ успомніў пра дарогу да Бога.

Падрыхтаваў Уладзімір ШЫК.

Погода

17 и 18 октября на территории республики сохранится облачная с прояснениями погода. 17 октября в северо-восточных районах — кратковременные осадки, 18 сентября днем по северо-западу небольшие дожди. Температура ночью +1...+4, местами заморозки до -2, днем 17 октября — 5—10, 18 октября — 8—13 градусов тепла.

Стоп-кадр

Одна из последних разработок объединения "Гомсельмаш" — лесопосадочная машина с автоматической подачей саженцев "Илана" — способна за час работы произвести посадку на расстоянии до четырех километров. Ее испытания специалисты Института леса Национальной академии наук Республики Беларусь проводят на отселенных после чернобыльской аварии участках Ветковского района.

На снимке: *лесопосадочная машина за работой.*

Фото Сергея ХОЛОДИЛИНА, БелТА.

Жахліва

Аграпрамысловы комплекс лідэр па... смяротнасці рабочых

За дзевяць месяцаў бягучага года колькасць загінуўшых на вытворчасці склала 245 чалавек. Лідэрам па... смяротнасці на рабочым месцы стаў аграпрамысловы комплекс, на які прыходзіцца амаль палова трагічных здарэнняў.

Прыкметна, што кіраўніцтва Федэрацыі прафсаюзаў гэтыя жудасныя лічбы не здзіўляюць, бо ў бюджэтнай праграме пытанне аховы працы не разглядалася пэўным чынам.

Да цяперашняга часу ў заканадаўстве рэспублікі не ўдакладнена паняцце "дзяржаўнага забеспячэння працы", што знімае адказнасць і зацікаўленасць наймальніка ў арганізацыі працоўнай дысцыпліны. На 90 працэнтах прадпрыемстваў не выкарыстоўваюцца сродкі абароны, як і, дарэчы, не выдзяляюцца сродкі на закупку спецадзення, на якое работадаўцы часта яшчэ і шкадуюць грошай.

За забеспячэнне бяспекі працы прафсаюзы змагаюцца ўжо 20 гадоў. Толькі, лічаць лідэры арганізацыі, іх намаганні ў нашай краіне маюць рэзананс не большы, чым крык глуханямога.

Хрысціна ДВАРЭЦКАЯ.

Памяць

Ахвярам брэсцкага гета прысвячаецца...

Дні Памяці, Смутку і Гуманізму, прысвечаныя 55-годдзю знішчэння брэсцкага гета, прайшлі нядаўна ў Брэсце.

Адкрыццём мерапрыемства стаў памінальны рытуал ля былой яўрэйскай бальніцы, у двары якой у гады Вялікай Айчыннай вайны былі расстраляны 30 выдатных урачоў рэспублікі.

Аб жудасных днях вайны жыхарам Брэста нагадалі: стужка "Брэсцкае гета", якую можна было паглядзець у кінатэатрах горада, выстава "Уся сям'я пад адной плітой", адкрытая ў краязнаўчым музеі, а таксама кніжная выстава "Запомні і жыві".

Дзве беларускія жанчыны, жыхаркі Брэсцкай вобласці — Марыя Грышчук і Вольга Чырун былі ўзнагароджаны дыпломамі і памятнымі медалямі "Праведнік народаў свету", якія прысуджае Ізраільскі мемарыяльны інстытут катастрофы і гераізму еўрапейскага яўрэйства Яд ва-Шэм за спасенне яўрэяў у гады Вялікай Айчыннай вайны. Разам з імёнамі яшчэ амаль ста беларусаў прозвішчы жанчын будуць увекавечаны на Памятнай дошцы на Алеі праведнікаў у Іерусаліме.

Гэтымі днямі Брэст наведалі Часовы Паверaны ў справах Ізраіля ў Рэспубліцы Беларусь Амір Афэк і першы сакратар пасольства Ізраіля Галіна Кеслер. А арганізаваў Дні Памяці, Смутку і Гуманізму Брэсцкі навукова-асветніцкі цэнтр "Халакост" сумесна з рэспубліканскім аб'яднаннем яўрэйскіх арганізацый, гарадскім аддзяленнем Саюза палякаў Беларусі і Рэспубліканскім цэнтрам нацыянальных культур.

Марыя ВІКТАРАВА.

У них и у нас

Клинтона и Ельцина освидетельствовали медики на... работоспособность. А когда мы услышим слово эскулапов о здоровье нашего президента?

Президент Соединенных Штатов Америки Билл Клинтон находится в превосходной физической форме. По информации агентства ДПА, к такому выводу пришла специальная медицинская комиссия, которая ежегодно освидетельствует президента и дает заключение о его работоспособности. Агентство отмечает, что, по данным врачей, единственным недостатком в здоровье Билла Клинтона является прогрессирующая глухота. Агентство также сообщает, что, согласно заключению медицинской комиссии, Клинтон уже практически не в состоянии слышать нормальную человеческую речь и нуждается в постоянном ношении слухового аппарата.

Российская пресса также неоднократно знакомила с медицинскими заключениями о состоянии здоровья президента Б.Ельцина. В Беларуси вопрос о медицинском освидетельствовании президента А.Лукашенко много раз поднимался общественностью и даже депутатами Верховного Совета 13-го созыва. Но пока медики молчат...

Антон КУЧИНСКИЙ.

На расійскай поўначы ёсць свае таленты

Дні Мурманскай вобласці ў Беларусі, якія пачаліся 15 кастрычніка, носяць не толькі эканамічны характар. Іх упрыгожыла і невялікая культурная праграма, падрыхтаваная прадстаўнікамі гэтага расійскага рэгіёна.

У сераду на сцэне Дзяржаўнага маладзёжнага тэатра эстрады сваё майстэрства мінчанам прадэманстравалі два мурманскія калектывы — ансамбль рускай песні "Славяне" і ансамбль народнай музыкі дзіцячай музычнай школы №1. А 16 кастрычніка яны выступілі перад навучэнцамі Мінскага музычнага вучылішча імя М.І.Глінкі.

Жыхары беларускай сталіцы змаглі таксама ўбачыць выстаўку графікі і акварэлей, падрыхтаваную Мурманскім аддзяленнем Саюза мастакоў Расійскай Федэрацыі. Экспазіцыя, а ў яе ўключана 35 работ, адкрылася ў чацвер у галерэі Музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Віктар КУКЛОЎ, БелТА.

У нашых суседзяў

У прымусовым выцвярэжэнні жыхары Клайпеды не маюць патрэбы

Клайпеда можа стаць першым горадам Літвы, які адмовіўся ад паслуг медвыцвярэзніка. З 1 ліпеня рашэннем органаў самакіравання горада і кіраўніцтва паліцыі дзейнасць гэтай установы была прыпынена, а яе супрацоўнікі пачалі патруляваць вуліцы.

На думку ахоўнікаў парадку гэтага балтыйскага горада, перамена ўсебакова карысная. Па-першае, эканоміцца сродкі гарадскога бюджэту, бо работа медвыцвярэзніка заўсёды была стратнай, і толькі за мінулы год давялося выдаткаваць на яго ўтрыманне 231 тысячу літаў дадаткова. Па-другое, два аўтамабілі выцвярэзніка не заўсёды паспявалі да месца выкліку. Цяпер жа ўсе работнікі, якія патрулююць на вуліцах, заўважыўшы вельмі шумных або знясіленых па прычыне празмернага ўжывання алкаголю грамадзян, дастаўляюць іх у камісарыяты або непасрэдна ў бальніцы.

ЭЛЬТА-БелТА.

Народная Воля
17 КАСТРЫЧНІКА 1997 г.

"Зялёныя" па-ранейшаму ў цане

Абменны курс долара ЗША ў наступным годзе мяркуецца давесці да 36600 беларускіх рублёў. Як адзначалася на пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў пры абмеркаванні праекта Прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны, гэта дасць магчымасць крыху стабілізаваць сітуацыю на валютным рынку. Таму што тут сёлета, нягледзячы на значнае зніжэнне курсу нацыянальнай грашовай адзінкі, раўнавагі так і не дасягнута. Па-ранейшаму захоўваюцца дысбаланс паміж попытам і прапанаваннем, шматлікасць курсаў, выбарачны доступ агентаў на біржу для куплі валюты. Фактычныя ж выдаткі вытворчасці прадукцыі, звязаныя з імпартным іх складальнікам, толькі на 15 працэнтаў фарміруюцца па афіцыйнаму курсу, астатнія ж — па так званаму рыначнаму. Таму адна з галоўных задач — далейшае скарачэнне разрыву каціровак паміж афіцыйным курсам беларускага рубля ў краінах, якія з'яўляюцца партнёрамі Беларусі.

Пры гэтым у мэтах прыцягнення грашовых сродкаў у свабодна канверсоўнай валюце намячаецца выпуск у абарачэнне дзяржаўных каштоўных папер для насельніцтва ў СКВ. А эмітэнтам іх асобы дзяржаўных выступіць Міністэрства фінансаў краіны.

Міхаіл ЖУРАВОВІЧ.

На "Гарызонце" замаячылі інвестары

Беларускай радыёэлектроннай прамысловасці спаўняецца 46 гадоў: 15 кастрычніка 1951 года з канвеера сталічнага радыёзавода сышоў першы радыёпрыёмнік "Мінск Р-7". Праз тры гады тут нарадзіўся і першы айчынны тэлевізар "Беларусь". Пазней на базе Мінскага радыёзавода было створана вытворчае аб'яднанне "Гарызонт".

Нягледзячы на сур'ёзныя цяжкасці, гэта прадпрыемства і сёння застаецца самым буйным вытворцам тэлевізараў на тэрыторыі СНД. У першым паўгоддзі аб'яднанне паставіла на рынак 117 тысяч тэлевізараў. Для параўнання: ва ўсёй Расіі за гэты ж перыяд было сабрана толькі крыху больш 56 тысяч тэлевізараў. Дзякуючы рэальнаму росту аб'ёму вытворчасці "Гарызонт" апошнім часам стаў даволі цікавым аб'ектам для іншаземных інвестараў. У прыватнасці, надзвычай перспектыўнымі абвясцілі супрацоўніцтва з "Мосбізнесбанкам" і АНЭКСІМ банкам. Першыя дывідэнды прыносіць ужо сумесны вытворчы праект з кампаніяй "Шарп".

Уладзіслаў ПЛАТУН, БелТА.

А што на палях?

Завяршаецца сяўба азімых

На стану на мінулы аўторак было засеяна 93,1 працэнта адведзеных палеткаў пад азімы клін. На Брэстчыне і Гродзеншчыне гэта работа па сутнасці завершана (на 14 кастрычніка працэнт выканання плана складаў адпаведна 97,9% і 96,7%). На Віцебшчыне сяўба азімых прыпазнілася, але і ў гэтай паўночнай вобласці яна вось-вось закончыцца.

Малайцы, гродзенцы!

Нягледзячы на сярэдзіну кастрычніка, на бульбяных палетках пакуль горача. Убрана толькі каля 80% плошчаў, а на Гомельшчыне і Міншчыне ў полі яшчэ трэць клубняў (на стану на мінулы аўторак тут выкапана адпаведна 67,3% і 68,3% плошчаў). Для параўнання заўважым, што летась на стану на гэты ж час уборка бульбы была амаль завершана (было выкапана 96,2% плошчаў) і ўраджайнасць у мінулым годзе была куды большай — тады накапалі па 147,8 цэнтнера клубняў з кожнага гектара. Цяпер жа маем толькі 104,7 цэнтнера з гектара. Нізкая ўраджайнасць на Віцебшчыне — усяго 82,8 цэнтнера з гектара, не дацягваюць да сотні цэнтнераў на Гомельшчыне і Міншчыне. А вось гродзенцы накапалі па 130,8 цэнтнера з гектара. Так што справа не толькі ў надвор'і, а ў гаспадарлівых адносінах да зямлі і працы.

Ці не застануцца буракі ў полі?

Такое пытанне міжволі ўзнікае, калі знаёмішся з ходам уборкі гэтай важнай культуры. Хутка лістапад, які можа прынесці і маразы, а выкапаны буракі толькі на плошчах, якія складаюць 39,5% ад засеяных.

Лепш гэта работа ідзе на Гродзеншчыне і Міншчыне. Тут на апошнюю справаздачную дату былі дасягнуты такія паказчыкі — 44,4 і 41,2%. А вось на Магілёўшчыне і Гомельшчыне караняплоды сабралі менш чым з трэцяй часткі плошчаў.

Вельмі стракаты малюнак і па ўраджайнасці цукровых буракоў. Гамяльчане маюць па 166,6 цэнтнера з гектара, а магіляўчане — 400, гродзенцы — 298.

Андрэй РУСАКОВІЧ.

Стоп-кадр

Не остались без дела со снижением спроса на традиционные виды стройматериалов мощности Петриковского керамзитового завода. Здесь своевременно позаботились об освоении выпуска новой продукции, которую требует рынок. Скажем, керамзитовых блоков. Или даже сапропелевых удобрений, технология производства которых не очень отличается от выпуска керамзита. А сельскому хозяйству, и нашему, и особенно зарубежному, они очень нужны.

На снимке: *всегда при деле бригада машинистов вращающейся печи — Николай Лапеть, Владимир Костылецкий, Василий Самук и Григорий Акулич.*

Фото Сергея ХОЛОДИЛИНА, БелТА.

Ну и ну

Президент России требует сатисфакции

То, о чем говорил президент Александр Лукашенко, выступая на республиканском съезде учителей, не могло не вызвать адекватной реакции в Кремле. И если то, что Александр Григорьевич, словно засидевшаяся в девках девица, сбросил себе три года, заявив, что ему 40 лет (на самом деле 30 августа 1997 года А.Г.Лукашенко исполнилось 43 года), повлекло за собой в Москве лишь иронические усмешки, то превращение Бориса Ельцина в 80-летнего старца (на самом деле президенту России 65 лет) вызвало недоумение. Говорят, от имени Бориса Ельцина у Лукашенко потребовали объяснений — что это: нелепая оговорка или умышленное искажение факта?

По этому поводу существуют разные точки зрения. К примеру, известная московская правозащитница Валерия Новодворская в интервью программе "Зеркало" оценила высказывание белорусского президента как умышленное. Мол, Лукашенко давал ясно понять: смотрите и сравнивайте, один президент молодой и энергичный, второй — дряхлый и немощный.

Не нам определять, была эта оговорка умышленной или нечаянной. Но все уже знают и видят, что президент Беларуси, не в пример лидерам других государств, позволяет себе неосторожные высказывания. Что, конечно же, его не украшает.

Краснодарские казаки отправились в Беларусь на разведку

Этим летом, выступая перед краснодарцами, президент Беларуси неоднократно срывал у них аплодисменты. По старинной традиции казаки, слушая высокого гостя, даже кричали: "Любо!".

Однако неожиданные повороты в поведении Александра Лукашенко, отмеченные в последнее время, насторожили казаков. Особенно беспокоил их теплый прием, который глава белорусского государства устроил гостям очередного съезда Компартии Беларуси, и его высказывания, в которых Александр Григорьевич с особым почтением и уважением говорил о заслугах коммунистов. Конечно же, не тех, кто идет рядом с В.Новиковым и С.Калякиным, а тех, кто входит в партию Чикина-Соколова.

Казаки, приехавшие в Беларусь, не могут этого понять. Как сказал один из гостей, "наши деды и прадеды, не жалея живота своего, боролись с большевистской нечистью, которая ввергла великую Россию в немыслимые страдания. А тут, у вас в Беларуси, похоже, хотят возродить коммунизм..."

Гости из Краснодара встречаются с представителями различных общественных сил Беларуси, пытаясь самостоятельно разобраться: что же здесь происходит и насколько можно верить президенту Лукашенко. По первым впечатлениям, они с грустью констатировали, что тот рай, который нарисовал Александр Григорьевич, выступая в Краснодаре, отнюдь не совпадает с реальной белорусской действительностью.

Владимир ГЛОД.

Фотофакт

На центральной усадьбе колхоза имени Димитрова Дрогичинского района — в деревне Завершье реконструировали клуб. В результате он расширился — прибавилось еще несколько помещений. Теперь здесь есть "гасцёўня", танцевальный зал, комната крестьянского быта. А главное — по оригинальному проекту построен просторный концертный зал.

Строительство велось хозспособом. К 500 миллионам рублей бюджетных ассигнований колхоз добавил свои 1,5 миллиарда рублей. Так сельчане получили прекрасный культурный центр, интерьер которого оформила художественная мастерская районного отдела культуры.

На снимке: *новый концертный зал.*

Фото Романа КОБЯКА, БелТА.

Актуальна

Цяпло, якое знайшлі пад нагамі

Тры недарагія катлы, якія пабывалі ўжо ў эксплуатацыі, і дзве 25-кубавыя ёмістасці вырашылі праблему ацяплення адміністрацыйных і гаспадарчых аб'ектаў Каранёўскай эксперыментальнай базы Інстытута лесу Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. Каранёўскія леснікі, як і іх гомельскія калегі, валодаючы вялікім запасам дрывянога паліва, тым не менш раней зімой мерзлі.

Кацельня працавала на прыродным газе, абагравала толькі адміністрацыйны будынак, а "спальвала" звыш палавіны фонду аплаты працы. І кожны раз, калі дырэктар базы Васіль Чурыла ступаў па адходах цэха перапрацоўкі драўніны, у яго сціскалася сэрца: вось яно, сваё бясплатнае паліва!

Праект кацельні зрабілі самі. І аказаўся ён наколькі простым, настолькі ж і эфектыўным. Цяпер у камфортных умовах працуюць не толькі канторскія служачыя, але і слесары рамонтных майстэрняў, рабочыя цэха перапрацоўкі драўніны, вадзіцелі гаража. Пададзена цяпло і ў вялікую эксперыментальную лабараторыю па вырошчванні грыбоў, якая яшчэ будуецца.

У мінулым ацяпляльным сезоне, паводле самых сціплых падлікаў, каранёўскія леснікі толькі за кошт пераводу кацельні на адходы вытворчасці і дровы зэканомілі звыш 600 мільёнаў рублёў. Грошы пайшлі на сацыяльныя патрэбы калектыву.

Віктар КОТАЎ.

Чулі?

Генадзь Карпенка зацверджаны старшынёй Нацыянальнага выканаўчага камітэта (НВК)

Старшынёй Нацыянальнага выканаўчага камітэта (НВК), а калі лічыць па еўрапейскіх узорах, то кіраўніком ценявога ўрада 14 кастрычніка быў зацверджаны Генадзь Карпенка. "Інаугурацыя" адбылася пад час рабочага сходу дэпутатаў Вярхоўнага Савета 13-га склікання. 37 чалавек прагаласавалі за прапанаваную кандыдатуру, яшчэ 5 устрымаліся.

НВК будзе рабіць усё для ўзнаўлення дзеяння ў поўным аб'ёме Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь 1994 года, выпрацоўваць меры па прадухіленні разбуральнай эканамічнай палітыкі, якую праводзяць выканаўчыя ўлады, абараняць правы і свабоды грамадзян Беларусі, а таксама распрацоўваць і рэалізоўваць шырокі комплекс мер, накіраваных на значнае павышэнне ўзроўню жыцця народа.

Генадзю Карпенку даручана правесці кансультацыі з палітычнымі партыямі і грамадскімі аб'яднаннямі па ўдакладненні асабістага складу Нацыянальнага выканаўчага камітэта. Затым ён будзе прадстаўлены на зацвярджэнне прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 13-га склікання.

Уладзімір КОТ.

Розничные цены на автозаправках г. Минска

(на 16.10.1997)

Фирма	Валюта /ед.изм.	Цены в бел.руб.					Опл.
		А-76	АИ-92	АИ-95	АИ-98	Диз.топ.	
Минскавтозаправка для бюджетн. орг-ций	BYB/л	5.600	6.100	—	—	4.100	б/р
договорные	BYB/л	7.300	9.500	11.500	14.000	6.100	н/р; б/р
ЛУКойл	BYB/л	7.300	9.600	12.500	—	6.100	
Бикаран	BYB/л	7.500	11.000	12.500	—	6.200	н/р
Экоцвет	BYB/л	7.700		12.400	14.700	6.800	н/р
Милком	BYB/л	7.700	10.600	12.600	—	6.300	н/р; б/р
ФКВП	BYB/л	7.500	10.000	13.000	—	6.500	н/р
Нэсте	BYB/л	7.700	10.400	12.700	15.100	6.700	н/р; б/р
Лаффает	BYB/л	7.800	9.800	—	—	6.800	б/р

Спорт

"Друць" паедзе ў Румынію

Адзіны прадстаўнік Беларусі, які працягвае барацьбу ў гандбольных еўракубкавых турнірах, — бялыніцкая "Друць-Белпак" у 1/8 фіналу розыгрышу Кубка гарадоў сярод жанчын сустрэнецца з румынскім клубам "Руменцул" з Брашова.

Паводле ацэнак спецыялістаў, сапернік у нашай каманды даволі моцны, але падапечным Віталя Куліка пад сілу пазмагацца за выхад у чвэрцьфінал. Не выключана, што беларускія балельшчыкі не змогуць падтрымаць сваю каманду — з-за фінансавых праблем кіраўніцтва "Друці" хоча згуляць абодва матчы ў Румыніі. Праўда, румынскі клуб па тых жа прычынах можа прапанаваць нашай камандзе згуляць на яе пляцоўцы. Першы матч павінен адбыцца 8 лістапада, а паўторны — праз тыдзень.

Ігар ХАДАСЕВІЧ, БелТА.

Васіль ГРОДНІКАЎ

Час вялікай

або Пра тое, хто і што

Здаецца, дзве са шматлікіх граняў паміж горадам і вёскай сцёрліся. Цяпер вёска, як і горад, размаўляе на адной мове — мове брыдкаслоўя, мове мата. Непрыстойныя словы ўжываюцца і для сувязі слоў, і ў якасці словазлучэнняў, і ў якасці цэлых сказаў — мат, брудны, круты, вычурны. Але вёска пайшла далей за горад. Тут на дзесяць мужчын-брыдкасловаў прыпадае восем-дзесяць жанчын, якія, незалежна ад людскога асяроддзя, могуць абставіць па брыдкаслоўю любога мужчыну, які, апроч мата, іншай мовы не ведае.

Апераджае вёска горад і па п'янству. Тут п'юць трохлітровымі слоікамі, літровымі банкамі, "малянкоўскімі" шклянкамі. Калі паднясеш шкалік грамаў на сто, пакрыўдзяцца. Апасля на вёсцы на цябе будуць пальцам паказваць.

П'юць мужыкі і бабы. П'юць па выхадных і будзённых днях, з выпадку і без, з нагоды і без патрэбы. П'юць усё, што гарыць і гарачыць душу. Гоняць гарэлку самі і купляюць у краме, здабываюць або бяруць у пазыку ў суседзяў, у навакольных вёсках. Купляюць хто за грошы, хто за камбікорм, бульбу і буракі, хто яшчэ за што-небудзь, украдзенае ў калгасе. Той, хто мае каня, часта п'е авансам: людзям трэба садзіць соткі, абрабляць іх, выбіраць бульбу і г.д.

П'юць дома і на рабоце, за рулём трактара і ў кароўніку, на пілараме і нават на калгасных сходах. П'юць адны і з суседзямі, у кампаніі і нават усёй вёскай. Калі ўсёй вёскай, то гэта пераважна на памінках. У вёсцы ад крайняй хаты аж да самай фермы — усе родзічы, сваякі. Так што "смуткуе" ўся вёска. На памінках ніхто пасля трэцяй чаркі не спыняецца. Дватры, а то і цэлы тыдзень няма пакою нябожчыку. Пачынаюць як звычайна жалобна, а потым цяжка адрозніць памінкі ад вяселля. На вяселлях (а яны цяпер вельмі рэдкая з'ява) і пасля вяселля, лічы, добры тыдзень п'юць. На радзінах (а гэта цяпер падзея на вёсцы роўная па значнасці высадцы нашых касманаўтаў на Месяцы) п'юць на радасцях да адвалу аж да таго часу, пакуль немаўлятка скажа першае ў сваім жыцці слова "цыцы!" (у нашым кантэксце — "піць!").

Цяпер новая традыцыя нарадзілася: клікаць на свежаніну. У суседняй вёсцы, расказвалі, асвяжылі кабана пудоў на пятнаццаць, паклікалі радню, суседзяў, селі за стол. Пілі, елі, песні пелі. Яно так: крануць людзі "жылку", то тады ўжо ніхто не лічыць гадзіны, дні, забываюць пра гаспадарку сваю і калгасную. Гуляць дык гуляць! Дык вось: калі ачомаўся гаспадар, глядзіць — закуску паелі, гэта значыць, з'елі цэлага кабана, а гарэлка яшчэ засталася. Досвіткам мусіў асвяжыць яшчэ аднаго.

Вось так цяпер у нас п'юць. Рыхтуючыся да вяселля, бацькі разлічваюць нагнаць самагонкі, каб на кожнага госця выйшла прыкладна па вядры. Гэта ў сярэднім на вяселле трэба нагнаць літраў пяцьсот першаку. А як жа інакш? Гуляць дык гуляць!..

Той-сёй з нявопытных можа ўсклікнуць: ого, гэта ж паўгода трэба, каб такую колькасць гарэлкі нагнаць. Не. У лясным гушчары ўпраўляюцца за тры-чатыры дні. Адзін мой сусед расказваў, што ў сярэднім адно вядро першаку наліваецца за пару гадзін. І гарэлка не абы якая! Не цукровая, не бураковая, не бульбоўніца, а жытнёўка! Хлебная, хмызняковая. Гарыць у лыжцы, гарыць у страўніку. Адным словам, хлебнае паліва! Не тое, што казённая, з якога-небудзь калгаснага бровара. Іншы нават не закусвае. Як-ніяк, хлебная выцяжка. Так сказаць, хлебны канцэнтрат! Трапляецца, пераважна з мужыкоў, хто п'е надзвычай многа. Папершае, здароўе моцнае, па-другое, ёсць за што піць. Адзін мае грошы, другі — залатыя рукі, трэці — майстар па крадзяжы. Кажуць, што ў аднаго майго аднавяскоўца норма — паўвядра. Сам жа ён вызначае свае магчымасці больш сціпла:

— Ну, — кажа, — калі адап'ю ад вядра, то будзе значна.

Бываюць і слабакі. Вып'е такі шклянку-другую, глядзіш — ужо спіць у талерцы на скрылечках сала і агуркоў.

П'юць розныя напоі. Адны — казённую гарэлку і самагонку, другія — сурагат, куды дадаюць рознай трасцы, каб дзёрла ў горле і гарачыла душу. Глыне каторы такога адгону, а назаўтра, замест таго каб трымацца за галаву, за жывот трымаецца.

А бываюць і трагічныя выпадкі. Адзін з маіх суседзяў недзе напіўся такога напою, дамоў прыйшоў сваім ходам (у нас гэта называюць "з'явіўся на аўтапілоце"), але ў хаце яму стала вельмі дрэнна. Страціў прытомнасць. Жонка выклікала "хуткую дапамогу". Але дактарам сказала няпраўду: маўляў, з сэрцам кепска. Не давезлі небараку да Маладзечна. Па дарозе памёр. А калі б жонка прызналася, што перапіў, то ў суседнім пасёлку Чысці ў бальніцы таму прамылі б, прачысцілі страўнік і мой сусед мог бы яшчэ піць і піць аж па сённяшні дзень.

Расказвалі, што да майго прыезду сюды на жыхарства былі і яшчэ выпадкі, калі арганізм маіх аднавяскоўцаў не вытрымліваў перабору і адказваў. Расказвалі, што былі і моцныя мужыкі, магутнай сілы. На аднаго з такіх кінуўся племянны бык, але п'яны мужык пераняў яго за рогі, а тады неяк злаўчыўся і штурхнуў яго ад сябе так, што той ударыўся аб сцяну хлява. Сцяна не вытрымала, рухнула і пахавала пад сабой племяннога быка-вытворцу. Трохі прыціснула і волата, але чамусьці аднавяскоўцы тады больш спачувалі не ахвяры, а быку. З тае пары, кажуць, і звялася парода шматдойных калгасных і прыватных кароў.

П'юць дужыя і слабыя, поўныя і тонкія, старыя і падшыванцы. Назаўтра хварэюць, не знаходзяць сабе месца, пакутуюць, шукаючы, дзе і за што пахмяліцца. Прыходзіць неяк да мяне сусед на самым досвітку і просіць закурыць. Гэта ў нас звычайная з'ява: хто шмат п'е, у таго заўсёды няма грошай на цыгарэты. Я ў той час курыў люльку і даў суседу драбок тытуню. А той і кажа:

— Ты звярні мне цыгарку, а то я не здолею. Дужа рукі трасуцца. Вось зараз загляну да Іванаўны, прапушчу шкалік-другі, кроў зноў зайграе і тады калатун сам па сабе мінецца.

А то яшчэ адзін выпадак быў. Ужо недзе пад самы вечар заходзіць другі мой сусед. Заспаны, падпухлыя вочы. Па ўсім відаць, з добрага перапою. Просіць:

— Выгані маіх кароў у поле, а я пабягу на работу...

— Калі гэта, — пытаюся, — над тваёй хатай сонца ўставала? Цяпер жа толькі сем гадзін вечара.

— Цьфу, ты! — вылаяўся як мае быць мой сусед. — А я думаў, што раніца. То тады загані ў хлеў, як прыгоняць з поля, а я пайду яшчэ трошкі пасплю.

Загнаў я прыцемкам ягоных кароў у хлеў, пайшоў будзіць суседа, каб ішоў даіць.

— Пацерпяць, — буркнуў той. — Вось збегаю, шклянку прапушчу, а потым пайду даіць.

Апасля, выходзячы на вуліцу, растлумачыў:

— Пачуюць каровы, што прыйшоў даіць цвярозы, могуць не ўсё малако аддаць...

Але ж не толькі п'юць на вёсцы, там яшчэ і працуюць. І нярэдка ў нецвярозым стане. Зранку іншы пахмеліцца, прапусціць шкляначку сівухі, і па ім не заўважыш. Каровам даць сена, падаслаць ці падаіць кароў даільнымі апаратамі шмат хітрасці не трэба. Гэта ж не інтэгральныя схемы ці гадзіннікі на канвееры збіраць. Бывае, каторы некалькі разоў запар пахмеліцца, — ну, трапіць чалавек туды, дзе гарэлкі не шкадуюць, — таго заўважаць, угавораць схавацца ад начальства, калі гэта на ферме, куды-небудзь за цюкі сена, глядзіш і абышлося, аб'ехалася. Бывае, што іншы раз начальства стараецца не заўважаць, што работнік п'яны, калі той, вядома, не будзе высоўвацца. Ну, а калі здарыцца, што той не ўстрымаецца ды праявіць ахвоту пагаварыць з начальствам, то начальству нічога не застаецца, як звальняць такога работніка па ўласным жаданні. Па сапраўднай прычыне амаль нікога не звальняюць. Ці то шкада, ці то...

Вось вам нядаўні выпадак. На нашай ферме падбіралі людзей у арэндны калектыў. Зайшла гаворка пра кандыдатуру аднаго майго аднавяскоўца. Усе згаджаюцца, што той п'е. Калі большасць выказала сумненні, адна з даярак, быццам той адвакат Плявака, з першага разу даказала ягоную перамогу перад іншымі:

— Ён хоць і п'яны, але накорміць жывёлу лепей, чым Янка цвярозы.

Усе пагадзіліся і аднагалосна прынялі майго аднавяскоўца ў свае рады.

Пераважная большасць вясковых жыхароў пачынала працаваць у нашым калгасе. Потым іх павыганялі з-за п'янак. Яны ішлі ў суседні калгас. Іх і адтуль выганялі. Ішлі ў дарожнікі. А калі там не прыжыліся, ішлі ў суседні пасёлак Чысць, дзе ёсць вялікі камбінат жалезабетонных вырабаў, дзе ўзводзяць катэджы па ўсёй вобласці, ёсць шмат сумесных прадпрыемстваў і фірм. Наўкола рабочых месцаў хапае і цякучасць кадраў вялікая. П'яніцы з голаду не пухнуць. І на будоўлі, і на камбінаце, і ў іншых месцах прафсаюзы забяспечваюць іх талонамі на харчаванне. Хочаш есці ці не хочаш, а пасля чарговай папойкі апетыт звычайна адсутнічае, а тут, на халяву, як лічыцца, кожны паесць, падмацуе сваё здароўе. Глядзіш — пасля работы сівуха адразу з ног не зваліць.

П'яніцы звычайна на адным месцы доўга не затрымліваюцца. Прадпрыемствы і арганізацыі мяняюць адных п'яніц на другіх. Бывае, што яны ідуць у тыя ж арганізацыі, дзе працавалі раней, яшчэ раз. Калі ёсць вакансіі і дазарэзу патрэбны рабочыя рукі, прымаюць п'яніц, часовых работнікаў. Іншы зап'е на тыдзень-другі, апасля вяртаецца, і знямогламу ад перапояў працаўніку афармляюць адпачынак за свой кошт заднім чыслом і пасылаюць на самы перадавы рубеж. Часам бессярэбраніку выпісваюць аванс на аднаўленне згубленага здароўя.

Недалёкі мой сусед Іван, здаецца, чацвёрты раз за апошнія гады пачынае працаваць на нашай ферме. У арэндны калектыў яго, канешне, не ўзялі, а вось ляйкозным каровам і п'яны чалавек здолее пакласці ахапак-другі сена хоць бы раз у дзень.

П'юць на вёсцы. Моцна п'юць. Я нярэдка задумваюся: у чым жа прычыны, што людзі дазваляюць сабе так расслабіцца, губляць над сабой кантроль, не даражыць сваім гонарам, сваім рабочым месцам. І, паверце, блытаюся ў прычынах. Іх столькі, што немагчыма пералічыць. У кожнага чалавека свой характар, сіла волі і гора, якое ў нас, у славян, прынята тапіць у гарэлцы. Але найбольш важкія прычыны, на мой погляд, якія закранаюць большасць людзей, варта абазначыць.

Па-першае, як мне падаецца, усё пачалося з таго, калі селяніна ператварылі ў пралетарыя, якому не стала чаго губляць. Ну, скажам, выганяць яго з работы. Прападзе вясковы пралетарый? Не! Гэта ж не ў горадзе, дзе, акрамя зарплаты, у чалавека нічога няма. А селянін мае такі-сякі кавалачак зямлі, жыўнасць. Адным словам, гаспадарку. З голаду не апухне, не памрэ. Ніжэй ягонага сялянска-пралетарскага становішча ніхто не панізіць. Далей няма куды. Соткі ў яго не абрэжаш па вуглы, гаспадарку не адбярэш. І само пралетарскае паходжанне яго абараняе. А гаспадарку, якую ён мае, можна як-небудзь дагледзець і паміж п'янкамі, запоямі.

Па-другое, недахоп людзей у сельскай мясцовасці — не апошні стымул для п'янкі. Начальства, калі што якое, зробіць "апошняе папярэджанне", на тым і скончацца непрыемнасці. Няма каму працаваць. Калі ўжо дазваляюць у некаторых калгасах працаваць разумова хворым, афіцыйна афармляючы на тыя месцы пенсіянераў, то іншы п'яніца яшчэ далёка не дурань.

Па-трэцяе, п'юць амаль усе, і сярод гэтай масавасці лёгка стаць такім, як усе.

Па-чацвёртае, з тымі аб'ёмамі работ, якія яны абавязаны выконваць, асабліва ў калгасе, п'яніцы паспяхова спраўляюцца. Са сваёй гаспадаркай, калі там няхай сабе і гектар зямлі, таксама справіцца не вялікая мудрасць. Да таго ж, у кожнай сям'і, як правіла, ёсць дзеці, жонка, блізкія і суседзі, якія могуць падстрахаваць, замяніць гаспадара ці гаспадыню, а тое і абодвух разам на час вялікай смагі, не даць прапасці жывёле, так-сяк падтрымаць гаспадарку на плыву.

Неяк я разгаварыўся са старымі людзьмі, і яны мне адкрылі адну з прычын, чаму раней на вёсцы такога п'янства не было. У дбайнага гаспадара, калі той меў некалькі гектараў зямлі, адносна вялікую гаспадарку, асабліва не было часу на выпіўкі. Уявіце сабе, што з ранняй вясны да позняй восені ў асабістай гаспадарцы работ было пад самую макаўку. Звычайна на досвітку трэба было ехаць у поле. Там гаспадар і абедаў, і палуднаваў. Вячэраць вяртаўся толькі прыцемкамі. Як тут вып'еш, калі заўтра на досвітку зноў у поле. На сваё поле. Прапусці дзень, тыдзень — і сям'я застанецца на зіму без хлеба. У нядзелю, калі было грэх рабіць, таксама не вып'еш. Зранку — у царкву. А пасля царквы шмат не вып'еш: думаеш пра тое, што заўтра з самага рання зноў у поле. І так з дня ў дзень, амаль круглы год. Было, праўда, калі мужык расслабляўся зімой, ды і тое ненадоўга. Работы хапала ў двары: трэба гной выкінуць з хлявоў, павывозіць яго ў поле, жывёлу дагледзець, такія-сякія прылады для вясновых і летніх работ зрабіць. Ды і баяліся піць часта і многа. Баяліся людской гаманы, нядобрай славы пра сябе і сваю сям'ю. Пралетарыі, тыя пілі заўсёды. Здабываць сабе дабрабыт яны былі не ў стане, а губляць ужо не было чаго.

Тады на вёсцы паважалі дбайных гаспадароў. Да таго часу, пакуль не з'явіўся вірус ліквідатарства. Верхаводзіць і ліквідоўваць пачалі тыя, каму не было чаго губляць. Вось з тае пары і пайшло. Мала-памалу ўсе абагуліліся ў беднасці. Сталі роўнымі сярод роўных, акрамя тых, хто мусіў мець запас хлеба на выпадак неўраджаю, больш-менш добрую гаспадарку. Але больш нахабныя, гарластыя, непрымірымыя да чужога багацця ліквідавалі заможных і працавітых людзей. Потым абагулілі тое, што яшчэ засталося ад так званых кулакоў і серадзнякоў. Агульнай стала праца, агульнай гаспадарка, агульная стала і беднасць. І сталі перакручвацца ў людзей спрадвечныя паняцці, вартасці і каштоўнасці. Была ў пашане беднасць. Яна заняла ганаровае месца ў нашым жыцці. П'яніцу, лайдаку, абібоку было чым ганарыцца: ён бядняк, сельскі пралетарый.

Нястача, беднасць заўсёды мяжуе з п'янствам. Калі сярод заможных людзей з'яўляліся п'яніцы, яны з цягам часу абавязкова пераходзілі ў стан беднякоў. А ў тым асяродку для іх галоўнымі стымуламі для выпіўкі сталі крыўда на самога сябе за тое, што апынуліся ў такім становішчы. Былыя заможныя сяляне не прыстасоўваліся да новага жыцця праз бутэльку. І ў рэшце рэшт станавіліся сваімі сярод беднякоў, пралетарыяў, п'яніц і лайдакоў. А потым ураўнілаўка стала прывабным законам жыцця. Пастулова ўсё выраўнялася, набыло аднолькавае аблічча, аднолькавыя думкі, імкненні, погляды. Адсюль і пайшла аднагалоснасць ва ўсім, што тварылася наўкола.

Мне падаецца, што з працягам абнішчэння нашага грамадства і ў горадзе, і на вёсцы п'янства будзе набываць характар усеагульнай эпідэміі. Вось тады, магчыма, мы ўсе, хто да таго часу не сап'ецца, схопімся за галовы, бо з такім грамадствам выходзіць з таго небывалага эканамічнага і маральна-сацыяльнага крызісу, у які мы чарговы раз трапім па віне недальнабачных дзяржаўных мужоў і палітыкаў, будзе немагчыма. Вось дзе будзе ляжаць невырашальная праблема: людзі ў большасці сваёй не будуць здольныя на прагрэсіўны стваральны працэс. Што тады ім застанецца рабіць? Учыніць п'яны бунт і паўтарыць тое, што было на пачатку савецкай улады: зраўняць у беднасці ўсіх, хто сёння ўласным мазалём стараецца ствараць сабе той дабрабыт, які неабходны для нармальнага жыцця чалавека. Ці не назіраем мы ўжо сёння некаторыя расточкі гэтага працэсу трагічнай будучыні? Рэкет, карупцыя, лютая нянавісць з боку і ўлады і людзей да прадпрымальнікаў, здольных і разваротлівых гаспадароў, да тых, хто прыватызаваў свой гектар зямлі. Часам пылаюць зарывы над фермерскімі гаспадаркамі, чырвоным "пеўнем" успыхваюць камкі і хаты тых, хто паспрабаваў выйсці наперад, пакінуўшы ў ранейшай беднасці п'яніцу і лайдака. Гэта першыя кветачкі, якія могуць прынесці смяротны для грамадства ўраджай!

У Брэсце будзе прадстаўлена ўся палітра нацыянальнага кіно

Відаць, Брэст мае намер паспаборнічаць з Віцебскам за неафіцыйнае званне культурнай сталіцы Беларусі. Не паспелі ў горадзе над Бугам адгрымець фанфары міжнароднага тэатральнага фестывалю "Белая вежа", а брастаўчане ўжо рыхтуюцца прыняць у сябе свята мастацтва рэспубліканскага маштабу. З 22 па 26 кастрычніка тут пройдзе першы Нацыянальны фестываль беларускіх фільмаў. Гэтай падзеі была прысвечана сустрэча членаў аргкамітэта па правядзенню кінафоруму з журналістамі, якая адбылася ў Нацыянальным прэс-цэнтры.

Чакаецца, што гасцямі свята беларускага кінематографа будуць вядомыя расійскія акцёры, якія здымаліся ў фільмах, што ўвайшлі ў праграму гэтага фестывалю. Сярод іх Яўген Мацвееў, Любоў Палішчук, Мікалай Яроменка-малодшы, Уладзімір Заманскі, Аляксей Булдакоў, Ніна Усатава, Дзмітрый Шчарбіна. У рамках кінафоруму адбудуцца творчыя сустрэчы яго гасцей і ўдзельнікаў з гледачамі, рэтраспектывы беларускіх фільмаў, а папулярны часопіс "На экранах" адсвяткуе на фестывалі сваё 40-годдзе.

Эдуард ПІВАВАР.

На ўзмоцнены рэжым пераведзены супрацоўнікі транспартнай міліцыі

У адпаведнасці з указаннем кіраўніка дзяржавы вартавыя правапарадку, у тым ліку і работнікі транспартнай міліцыі, перайшлі на ўзмоцнены рэжым работы.

Як сказаў у гутарцы з карэспандэнтам БелТА намеснік начальніка аддзела аховы правапарадку і прафілактыкі ўпраўлення ўнутраных спраў на транспарце Вячаслаў Лойка, атрад вартавых стальных магістралей узяў пад кругласутачны кантроль чыгуначныя вакзалы, станцыі, прыпыначныя пункты, паязды. Штосутачна міліцыянерамі патрульна-паставой службы выяўляецца каля 600 адміністрацыйных правапарушэнняў, толькі за хуліганства імі затрымліваецца да 90 парушальнікаў.

Сяргей ЦІВАНАЎ.

Крымінал

З судом не паспрачаешся

Рашэнне Вільнюскага акруговага суда аб тым, што рэгістрацыя ў якасці кандыдата на пасаду прэзідэнта Літвы амерыканскага грамадзяніна Валдаса Адамкуса не з'яўляецца процізаконнай, стала вялікай нечаканасцю для Галоўнай выбарчай камісіі рэспублікі.

На рашэнне суда ў многім паўплываў той факт, што Адамкус, займаючы пасаду адміністратара 5-ай акругі ЗША па ахове навакольнага асяроддзя, працаваў яшчэ і кансультантам шаўляйскай фірмы, спраўна плаціў падаткі і выконваў усе іншыя абавязкі грамадзяніна Літвы. Акрамя таго, значная частка грамадскасці неаднаразова выступала з патрабаваннем не перашкаджаць літоўскім эмігрантам удзельнічаць у палітычным і дзяржаўным жыцці. Пад націскам гэтых акалічнасцей Галоўная выбарчая камісія вымушана была выдаць лісты для збору подпісаў у падтрымку Адамкуса.

Удзел у выбарах гэтага папулярнага ў Літве дзеяча, які мае два грамадзянствы, можа сур'ёзна ўскладніць становішча лідэра правых Вітаўтаса Ландсбергіса, таму што значная частка ліберальна настроеных літоўцаў, якія не вызначыліся — з правымі яны або з левымі, могуць прагаласаваць за Адамкуса. Такім чынам, кола прэтэндэнтаў, якія маюць шанц на поспех, павялічылася. Разам з тым пакуль толькі адзін з іх — В.Ландсбергіс, які мае адданы яму электарат, упэўнены, што выйдзе ў другі тур галасавання.

Альгімантас БРАЗАЙЦІС.

"Зброевыя майстры" пад следствам

Два аўтаматы ПКШ, дзве вінтоўкі, звыш дзесятка гранат, пяць кілаграмаў тратылу, выплаўленага з мін і снарадаў і спрасаванага ў спецыяльныя формы, канфіскаваны ў ходзе аперацыі, праведзенай работнікамі ўпраўлення па Магілёўскай вобласці Камітэта па арганізаванай злачыннасці і карупцыі пры МУС Рэспублікі Беларусь. Вартавыя правапарадку затрымалі ў Быхаўскім раёне групу, якая сістэматычна вяла раскопкі ў месцах былых баёў, шукала там зброю і боепрыпасы і рэстаўрыравала іх.

Такімі ж раскопкамі займаліся і два магіляўчаніны, у якіх канфіскавана адрэстаўрыраваная стралковая зброя часоў Вялікай Айчыннай вайны, вялікая колькасць боепрыпасаў да яе, запасы тратылу. Пры вобыску ў іх знойдзены ствалы да пісталетаў, затворы і іншыя дэталі, якія яны выраблялі самі. Для каго прызначалася гэта зброя і боепрыпасы, куды і каму збывалі яе быхаўскія і магілёўскія "зброевыя майстры" — усё гэта цяпер высвятляе следства.

Мікалай НАЗАРОВІЧ, БелТА.

Народная Воля 17 КАСТРЫЧНІКА 1997 г.

смагі, знішчае беларускую вёску

А можа здарыцца і такое: спрацуе сумна вядомая ідэя Адольфа Гітлера, якая штурхне нацыю паправіць сваю беднасць за кошт захопу чужых земляў?.. Хто можа паручыцца за п'янага, дэмаралізаванага лайдака?

Не падумайце, што я выступаю за "сухі" закон. Не выступаю і за рашучую забарону алкагольных напояў. Гэта, як паказала практыка, неэфектыўныя меры. Гісторыя даўняя і нядаўняя дае нам шмат прыкладаў таго, як мы няўклюдна змагаемся з "зялёным змiем". Пра гэта скажа вам любы міліцыянер. Што мы толькі не выкарыстоўвалі: і сакрэтных агентаў, і выпадковых стукачоў, і рэйды па хмызняках, і спецыяльна вывучаных сабак, розныя ананімкі, — вынік нязначны. Голь, як кажуць, на выдумку хітрая. Памятаеце, як не было дражджэй? Што, не гналі? Гналі! Хто з кефіру, хто з таматнай пасты, хто з буракоў і цукерак, хто з традыцыйна сялянскіх прадуктаў — жыта і бульбы.

Дык навошта траціць столькі сіл і магчымасцяў на безвыніковую працу? Здаецца, яшчэ ні ў адной краіне такім чынам не дамагліся станоўчых вынікаў. Трэба, на мой погляд, ісці нетрадыцыйным для нас шляхам. І традыцыйным для іншых краін.

Дабрабыт чалавека — гэта люстэрка яго здароўя, люстэрка грамадства і дзяржавы. Да дабрабыту мы ў апошнія восемдзесят гадоў ідзём шляхам прымусу. Прымушалі і прымушаем працаваць чалавека на поўную сілу, а за вынікі працы плацім, можа, сотую частку таго, што ён заробіць. Здавалася б, што мы, столькі зарабіўшы на недаплаце сваім людзям, маглі б пабудаваць усім самыя шыкоўныя кватэры і катэджы, добрыя аўтамабільныя і чыгуначныя дарогі, пакласці асфальт у вёсках і на прасёлках, мець удосталь уладкаваных месц адпачынку для людзей і яшчэ шмат чаго, што патрабуе душа чалавечая. А што мы мелі і маем? Мелі самую моцную армію, самую страшэнную ваенную тэхніку, атамныя бомбы і стратэгічныя ракеты, начыненыя самай смертаноснай атрутай. А мужык на вёсцы да гэтага часу па калена хлюпае ў кароўніках і свінарніках, што здалёк нагадваюць панскія палацы, як і сто гадоў назад ходзіць "да ветру" за хлеў, глытае пыл на вясковых вуліцах, ходзіць пешшу ў бліжэйшыя і буйнейшыя вёскі за хлебам, запалкамі, соллю, рыдлёўкай абрабляе свае соткі, нарэшце, не можа за сваю зарплату купіць гумавыя боты, якія, дарэчы, мусіць спецыяльна выpабляюцца для таго, каб у селяніна хутчэй адняліся тыя дзвенагі, на якіх стаіць наша дзяржава і ўсё грамадства.

Чалавека і на вёсцы і ў горадзе акружала і акружае шчыльная заслона несправядлівасці, падману, махлярства, пустаслоўя і беднасці. Можа, адчуваючы сваё бяссілле ў такіх абставінах, душэўную роспач, людзі і па гэтай прычыне п'юць? На мой погляд, галоўная прычына заключаецца ў тым, што нізкі ўзровень дабрабыту, нягледзячы на прывітыя нам сацыялізмам мінімальныя патрэбнасці, узахвочвае большую частку людзей піць. І яшчэ красці, каб збыць крадзенае і прапіць.

Неяк аднаго разу я запытаў у мясцовых мужыкоў:

— Ну, а калі б, скажам, вам за вашу працу плацілі па тры тысячы долараў у месяц, ці кралі б?

— Кралі б! — упэўнена адказалі. — Вось памяркуй сам: тыя долары аддасі жонцы, а яна, ваўчыца, табе на кішэнныя расходы нават капейкі з таго долара не дасць. Значыць, каб выпіць, трэба дзе-небудзь штосьці ўкрасці. Ды што ты здзіўляешся, у крыві ў нас гэта! Пашлі ты мяне працаваць туды, дзе, скажам, канцылярскія скрэпкі вырабляюць, я ўсё роўна кішэні напхаю тымі скрэпкамі, хоць яны мне тысячу год не спатрэбяцца. Вось такая, брат, арыфметыка...

А мне падалося, што гэта не арыфметыка, а нешта такое, што мяжуе з геннай інжынерыяй...

Не, я не вяду да таго, каб жонкі ўзахвочвалі сваіх мужыкоў да п'янства. Крый мяне Божа! Тут і гаворкі ніякай не можа быць. Мне хочацца паразважаць з вамі вось пра што. Той-сёй з горкіх п'яніц калі-нікалі гаротна ўздыхае, што моцныя і пахмельныя напоі дарагія ў цане, што іншы раз гадзінамі трэба шукаць грошы (пазычыць, выпрошваць, красці, а, бывае, і падхаўтурыць), каб наскрэбсці на шклянку жаданай вадкасці.

Але ж, калі па справядлівасці разважаць, то ці такая ўжо дарагая тая атрута? Успомніце, колькі каштуе зараз гарэлка. Прыкладна столькі, колькі каштуе дзесяць боханаў хлеба. А раней ці можна было за 1 руб. 40 кап. купіць бутэльку, скажам, "Маскоўскай"? Не! Толькі паўлітэрку "барматухі". Гарэлка каштавала раней у два, а пазней у шэсць-сем разоў болей. І тут у мяне ўзнікае крамольная думка: *а ці не сама дзяржава (як манаполька ў віна-гарэлачных вырабах) зацікаўлена ў тым, каб у нас людзі пілі беспрабудна, адпівалі розум, учынялі бойкі і панажоўшчыны, каб разбураліся сем'і, знікала ахвота працаваць і нараджалася цяга красці, існавала па-ранейшаму абыякавасць да ўсяго наўкола (у тым ліку і да штодзённых невырашальных праблем), да тых, хто кіруе так "удала", хто злоўжывае сваім службовым становішчам, хто эксплуатуе нас за капейкі і пры гэтым нерэгулярна выдае на пражытак тыя не грошы, а слёзы?*

Што гэта, хачу я спытаць у тых, хто яшчэ не атруціў свой розум гарэлкай, непаразуменне ці меры, якія знарок распачынаюцца на разбурэнне грамадства, дзяржавы? Ну, а калі гэта наўмысна, то ўсё гэта пахне нябачным у гісторыі генацыдам цэлай нацыі, злачынствам перад чалавецтвам!

І калі гэта так, то чаго мы тады маўчым? Што, мы ўсе, хто яшчэ цвяроза глядзіць на тое, што творыцца наўкола, змірыліся з такім становішчам? Што, у нас няма сродкаў ўздзеяння на ўрад, няхай сабе і нелегітымны парламент, якія глядзяць на ўсё гэта скрозь пальцы? І нарэшце, што на ўсё гэта можа адказаць прэзідэнт, як кіраўнік краіны, які, як агульнавядома, неахвочы да чаркі? Ён жа павінен добра ведаць вёску і добра ведаць тое, ад чаго яна нясецца ў п'янае небыццё. Ды што з тых слоў?! Прэзідэнт за тры гады свайго праўлення шмат чаго нагаварыў-наабяцаў, ды нешта, як ні ўглядайся, ніякіх зрухаў не відаць. Наступіў час пустых слоў, пустых абяцанак, адной салодкай маны? Дзіўна, што засталося даволі шмат людзей, якія яшчэ вераць... Хоць, не ў крыўду будзе сказана, прыкмечана здаўна: абяцанка, як цацанка, а дурню — радасць...

Дзе-нідзе праскокваюць звесткі, што эксперыментальна выпрабоўваецца лякарства, якое быццам бы можа вылечыць п'яніцу ад вялікай смагі. Колькі за доўгія нашы гады мы начуліся такіх навін?! У нас эксперыментавалі ўсе, хто не ленаваўся. Але ніхто ніколі як след не аналізаваў вынікаў. Праўда, у час "сухога" закону, гэта недзе 1985—1987 гады, з'явіліся аналітычныя афіцыйныя і падпольныя звесткі аб праблеме п'янства ў славянскіх народаў. Але зноў жа без вывадаў, акрамя таго, што піць — гэта дрэнна. А вось пра тое, якія варта зрабіць вывады, каб народ трохі астудзіў сваё жаданне кранаць "жылку", якая прымушае апускацца людзей на дно жыцця, не было.

А выцвярэзнікі, звальненні з работы, рэйды па самагонных кропках, прафілакторыі (некаму ж розуму хапіла, каб гэтак паважна назваць установу за калючым дротам, дзе быццам бы лечаць ад алкагалізму), ананімныя пункты лячэння і гэтак далей — не што іншае, як чарговыя эксперыменты над жывымі людзьмі афіцыйных улад і махлярствы дзялкоў ад медыцыны, якія нажываліся і нажываюцца, прыдумваючы розныя лекі і методыкі, абараняючы дысертацыі, выдаючы ўсю гэтую лухту за эфектыўныя сродкі ад алкагольнай эпідэміі. Тыя лекі, методыкі, прафілакторыі і дысертацыі дапамагаюць п'яніцам гэтак жа, як усім нам дапамагаюць сцвярджальныя словы вядомага паэта: "Тот, кто утром кофе пьет, никогда не устает!". Аматары пякучай вадкасці гэты кліч прымяняюць пасвойму, замяніўшы слова "кофе" на слова "піва".

Нідзе яшчэ ў свеце не прыдумалі такіх лекаў, якія вылечваюць алкагольную залежнасць арганізма. Алкагалізм ідзе ў адным гурце з такімі хваробамі, як СНІД, рак, наркаманія...

Дык што ж дапаможа п'яніцам, алкаголікам і іншым аматарам моцных напояў асвяжыць галаву, узяцца за розум, наталяць смагу кока-колай або нашым звычайным хлебным квасам?

Разумею, што гэта пытанне, на якое адказаць надзвычай цяжка, як цяжка даць адзіна эфектыўны рэцэпт. Гэтак жа неверагодна, як і ўставіць свой розум гэтым "музыкам на душэўнай жылцы". Але ўсё ж асмелюся хоць бы паразважаць на гэтую тэму, прапанаваць сваё бачанне выхаду з гэтай п'янай эпідэміі, каб хоць часткова зменшыць армію "блудных сыноў" Айчыны.

Пачну з прыкладу. У нашай вёсцы засталося хіба чалавек пяць, якія не п'юць па розных прычынах, чалавек дзесяць п'юць час ад часу пры неабходных выпадках, астатнія — беспрабудныя п'яніцы, як іх тут называюць. Раскажу пра аднаго з нашых вяскоўцаў, Івана Шавардака. У вёсцы яго клічуць Ваняткам. Раней ён піў. Па гэтай прычыне ад'язджаў у нядужа далёкія мясціны. Калі вярнуўся, працягваў піць. Але аднаго разу прыходзіць да мяне і просіць:

— Налі мне, дзядзька, грамаў сто апошні раз і на гэтым стаўлю кропку. Рашыў завязаць.

Людзі, якія п'юць, вельмі часта даюць такія абяцанні. Я яму дужа не паверыў, але наліў. Праз тыдзень зноў прыходзіць. Ну, думаю, калі і на гэты раз папросіць, то я яму адаб'ю ахвоту. Але выглядае так, быццам з курорту вярнуўся. Знікла чырвань з твару, вочы ясныя, разумныя.

— Ці не на вяселле прыйшоў запрашаць? — пажартаваў я.

— Ды не, проста так зайшоў. Пасядзець-пагаманіць...

Апасля расказаў, што кінуў піць, але да яго прыйшлі дружбакі. Ён пачаставаў іх, пасядзеў крыху, але надакучыла адмаўляцца, тлумачыць, даказваць выпіўшай кампаніі, што больш не п'е, а таму сышоў з дому.

А прычынай таму, што кінуў піць, стала тое, што неяк сабраліся разам маці і ягоныя сёстры, два швагеры і пачалі размову: маці хворая, з гаспадаркай не ўпраўляецца, сёстры будуюцца, некаму дапамагчы. А Ванятка — сталяр, цясляр, пячнік, механізатар. Да таго ж ад бацькі засталіся розныя станкі, інструменты. Як яны яго ўгаварылі, пра тое не ведаю, але Ванятка сёстрам па дачы адбудаваў, цётцы падлогу перасцяліў, шмат каму каміны пераклаў, хаты цэглай абклаў. У сваёй гаспадарцы парадак навёў. І ўсё гэта за адзін год! Людзі дзіву даваліся, хвалілі. Памятаю, як адзін раз паскардзіўся:

— Калі піў, часу не было куды дзяваць, а цяпер вольнай хвіліны не маю.

Меркаваў адкрыць сваю справу, пашырыць сталярную майстэрню, выpабляць аконныя рамы, дзверы на самы сучасны густ.

Нездарма я тады задумаўся над ягонымі планамі. Цвярозы чалавек намацвае сваю сцежку ў жыцці, адчуў сябе гаспадаром становішча, свабодным і патрэбным чалавекам, удыхнуў водар вольнага жыцця, а не пах смярдзючай брагі. Мне падумалася: спытайце любога п'яніцу, ці змог бы ён паспрабаваць сябе на сваёй справе, ці адчуў бы ён сябе вартым чалавекам, ці асмеліўся б прарваць алкагольную аблаву дзеля вось такога іншага жыцця? Вядома, у тым выпадку, калі б для гэтага былі створаны неабходныя прававыя ўмовы. Ці ўзяўся б ён за чарку? Упэўнены, што нават сярод безнадзейных алкаголікаў знайшлося б шмат тых, хто захацеў бы выкарыстаць гэты, можа іх апошні, шанс...

Раней нам убівалі ў галовы, што мы і ёсць на самой справе гаспадары або кавалі свайго шчасця. Мы верылі, таму што па-сапраўднаму не ведалі, а, дакладней, не паспрабавалі тое, што ж на самай справе значыць быць гаспадаром, быць уладальнікам сваёй справы, мець свой маленькі бізнес, паспрабаваць разгарнуць свае крылы, бо іх раней падразала сацыялістычная ідэалогія і прававая сістэма сацыялістычнага грамадства, дзе ўсе грамадзяне павінны рабіць на дзяржаву, а дзяржава з'яўляецца размеркавальнікам пайкоў, такім чынам выдзяляючы кожнаму кавалак "шчасця па-сацыялістычнаму". У пашане была і застаецца пралетарская існасць, сімвал якой — непазбежная і пастаянная беднасць, а мэта — штодзённае выжыванне. Блакіраваны такім асяродкам чалавек станавіўся бязвольнай, паралізаванай і безгалоснай істотай. Замкнёнае кола не давала яму вырвацца, дыхнуць свежым паветрам, глянуць на свет іншымі вачыма. Можа, і адсюль ідзе пачатак той вялікай смагі, якая ахапіла ледзь не большую частку нашага грамадства. Яна — вынік затхлага рабскага асяродку.

Памятаю, як заклікаў адзін з былых спікераў нашага парламента народных дэпутатаў: "Давайце пастараемся стварыць такія ўмовы, каб чалавек сам захацеў працаваць, каб сам сабе выбіраў справу, каб не было прымусу, а быў сапраўдны стымул для натхнёнай працы для сябе, а гэта значыць, і для дзяржавы". Але фізічна здаровыя людзі ў парламенце аказаліся тады не матадорамі, а быкамі, якія на такую прапанову адрэагавалі, як на чырвоную хустку. Былы спікер для большасці дэпутатаў быў у той час надзвычай моцным раздражняльнікам. А таму дэпутаты не пачулі ісціны, якая лажылася на пачатак вельмі перспектыўнага шляху ў прыстойнае жыццё. Яны тады адстойвалі замкнёнае кола затхлага рабскагаасяродку.

Але вернемся да нашага Ванятκі. Ванятка... зноў запіў. З тае пары пайшоў ужо трэці год...

Што ж яго штурхнула на ранейшы шлях? Неяк прызнаўся, пахмяліўшыся:

— Хацеў уласную справу адкрыць, але раённае начальства на маіх планах паставіла крыж. Сказалі, што такія вольныя майстры ім непатрэбныя. Цябе, сказалі, будзе цяжка пракантраляваць, а таму падаткі ты будзеш плаціць не з поўнага заробку. Ну, і не далі патрэбнай ліцэнзіі на прыватную дзейнасць. Сказалі, што такі парадак.

А цяпер давайце зноў задумаемся над гэтым сумным фактам. Калі б рэформы, пра якія цяпер любяць гаварыць ад самага верху і ўніз па вертыкалі, ішлі прадумана і талкова, то ці перакрылі б кісларод таму ж самаму Ванятку? Чаму да гэтага часу не даюць свабодна раскрыць крылы здольным, майстравым людзям? Чаму душаць расткі фермерства, малыя прадпрыемствы, якія нешта выpабляюць і самі прадаюць? Чаму ўраду становяцца ўпоперак горла тыя людзі і арганізацыі, якія самі хочуць працаваць натхнёна і выніkова, але толькі без прымусу дзяржавы. Яны ж гатовы плаціць падаткі такія, якія не накіраваны на задушэнне іх справы. Але баяцца або раздражняюцца, як тыя быкі, дзяржаўныя чыноўнікі пабудовы "рыначнага сацыялізму" ў асобна ўзятай краіне пад назвай Беларусь. Наколькі мне вядома, і ў вёсцы, і ў горадзе амаль нікога (апроч старых бальшавікоў і кішэнных прэзідэнцкіх парламентарыяў) не турбуе, якое мы грамадства будзем будаваць: сацыялістычнае, сацыялістычна-рынкавае, камуністычнае або капіталістычнае. Ім, простым людзям — і п'яніцам, і цвярозым, трэба адно: даць магчымасць самім рэалізоўваць свае магчымасці, мець, хто здольны на такое, сваю справу, сваю зямлю, рабіць менавіта тую работу, якая прынясе карысць не толькі адной дзяржаве, але і яму, чалавеку-працаўніку. Ды і нарэшце, не старыя ж бальшавікі і чыноўнікі стануць будаваць дзяржаву, а людзі. І вельмі б хацелася, каб сярод іх было больш цвярозых, разумных і працавітых. Як, дарэчы, і сярод чыноўнікаў і кіраўнікоў дзяржавы.

Адным словам, трэба стварыць людзям такія ўмовы, каб выгадна было працаваць сумленна, старанна, натхнёна і было б нявыгадна красці. Вось тады, на мой погляд, будзе вельмі абмежавана верагоднасць кінуцца ў п'янства, заліваць сваю чуллівую славянскую душу сівой і белай гарэлкай, збаўляючыся ад няўпэўненасці, адчаю, несправядлівасці з боку дзяржавы і ад тых кіраўнікоў, якія нам, як дурням, штодня падкідваюць замест канкрэтных спраў адны абяцанкі-цацанкі.

Напаследак прыгадаю адну аксіёму і нашаму ўраду і ўсім чыноўнікам па вертыкалі (незалежна, уверх ці ўніз): п'янства, як і іншыя хваробы, трэба не толькі лячыць, але і ліквідаваць прычыны, якія падбухторваюць нашых людзей піць ад панядзелка да панядзелка замест таго, каб ад панядзелка да панядзелка працаваць натхнёна і плённа, каб хутчэй набліжалася святло ў канцы тунэля, а не бутэлька з мутнай ці празрыстай вадкасцю пад умоўнай назвай "спатыкач".

А жыць аднымі надзеямі на лепшае жыццё і пры гэтым не ўдарыць пальцам аб палец — на гэта здольны толькі адны дуракі, надзейны рэзерв і памочнік п'янага люду.

в.Мазалі, Маладзечанскі раён.

Неофициальные Олимпийские игры. И не только католиков...

В 2000 году в Риме под эгидой католической церкви пройдут неофициальные Олимпийские игры, приуроченные к началу нового тысячелетия, сообщает "Дэйли Телеграф". Игры не стоит рассматривать как месть Рима за проигрыш в конкурсе на проведение очередных Олимпийских игр 2004 года, в котором итальянская столица уступила Афинам, заявил председатель Национального олимпийского комитета Марио Песканте. По его словам, предусматривается лишь проведение соревнований, в которых примут участие лучшие атлеты со всего мира. Как известно, официальные Олимпийские игры 2000 года пройдут в Сиднее.

"Нью-Йорк Таймс" — самая популярная газета Америки. А в Беларуси?..

Журнал "Тайм" опубликовал свой рейтинг самых интересных с точки зрения информативности и способа подачи материала американских газетных изданий. Как и в 1984 году, когда журнал впервые назвал десятку ведущих газет Америки, лидирующее место заняла "Нью-Йорк Таймс". Самыми "энергичными" ежедневными изданиями "Тайм" признал "Вашингтон Пост", "Уолл Стрит Джорнэл", "Лос-Анджелес Таймс" и "Филадельфия Инкуайрер".

Обрезание не только желательно. Но и полезно

Американские и британские ученые требуют включить обрезание в число обязательных мер по здравоохранению населения, пишет газета "Таймс". Ученые утверждают, что обрезание позволяет предотвратить заболевание СПИДом, а также некоторыми видами рака. По подсчетам специалистов, обрезание свыше 350 тысяч новорожденных мальчиков ежегодно будет обходиться государству приблизительно в десять миллионов фунтов стерлингов. "Таймс" между тем полагает, что о реальных результатах операции можно будет говорить только через пятнадцать лет после ее проведения.

Германия "переезжает" из Бонна в Берлин. А Казахстан — из Алматы в Акмолу...

Газета "Джермани Лайв" публикует материал, посвященный предстоящему в ближайшее время переносу столицы Германии из Бонна в Берлин. Газета сообщает, что после переезда правительства в Берлин возникнет целый ряд дополнительных сложностей, которые ранее не принимались во внимание ни архитекторами, ни самим правительством. Газета, в частности, сообщает, что одной из самых больших проблем на сегодняшний день является центральная улица новой столицы, на которой расположена будущая резиденция канцлера Германии. По ней ежедневно проезжает более сорока тысяч автомобилей, и шум от них делает работу в резиденции практически невозможной. Кроме того, проводить официальные приемы в здании, вход в которое находится на такой оживленной улице, невозможно по соображениям безопасности. Закрыть же эту улицу для движения транспорта невозможно. Газета отмечает, что единственным выходом из сложившейся ситуации может стать прокладка автомобильного тоннеля под резиденцией канцлера. Однако такая работа стоит больших денег и может быть закончена не раньше, чем через два года. Где будет трудиться канцлер Коль в течение этих двух лет, пишет газета, неизвестно.

Талидомид — снотворное не для беременных

Американские врачи представили несколько аргументов в защиту самого непопулярного лекарства двадцатого столетия — талидомида, пишет британская газета "Дейли Телеграф". Напомним, что в 1962 году, после того как вследствие употребления талидомида беременными женщинами в качестве снотворного в мире родилось более десяти тысяч детей с тяжелыми физическими уродствами, распространение этого медикамента было запрещено во всем мире. Однако современные исследования доказали, что талидомид является сильнейшим средством против проказы, кожных заболеваний и лихорадки. По информации газеты, в Америке число больных проказой приближается к семи тысячам, и только 250 из них уже принимают препарат. Газета также отмечает, что, возможно, скоро талидомид появится в свободной продаже. Однако для этого производители сначала должны будут убедить правительство США в том, что они контролируют распространение своей продукции, а также создать специальный комитет по регистрации всех больных, употребляющих талидомид, пишет "Дейли Телеграф".

Украина

Кучма: Украина полностью выполняет обязательства, взятые на себя при вступлении в Совет Европы

После марта 1997 года ни один смертный приговор не был приведен в исполнение, заявил президент Украины Леонид Кучма в Страсбурге (Франция) во время встречи с председателем Парламентской Ассамблеи Совета Европы (ПАСЕ) Лени Фишер.

Как сообщил журналистам по окончании встречи руководитель управления внешней политики администрации президента Владимир Огрызко, Л.Кучма заверил председателя ПАСЕ, что Украина выполняет обязательства, взятые при вступлении в Совет Европы. Л.Кучма направил в Верховный Совет Украины документы о ратификации Протокола № 6 к Конвенции по правам человека, в котором говорится об отмене смертной казни.

Л.Фишер заметила, что в украинской и зарубежной прессе появляется много различной информации по вопросу о применении смертной казни на Украине. То же самое, по ее словам, касается и выступлений политиков, в том числе украинских.

В ответ на это президент высказал удивление недавними заявлениями по поводу смертной казни на Украине бывшего министра юстиции Сергея Головатого. "Почему, если действительно есть проблемы, он не говорил об этом, когда был министром?" — заметил Л.Кучма.

Между тем, по мнению и.о. постоянного представителя Украины при Совете Европы Евгения Перелыгина, Киев выполнил 95% международных обязательств и частично не выполнил, по объективным причинам, внутренние обязательства, взятые на себя при вступлении в СЕ.

По словам Е.Перелыгина, у секретариата и комитета министров СЕ есть официальная информация о том, что все 40 государств — членов организации в 1997 году не применяли смертную казнь.

По словам и.о. постпреда, Украина "практически полностью" подписала и ратифицировала ряд международных договоров, за исключением 6-го протокола Конвенции по защите национальных меньшинств. Что касается внутренних обязательств, продолжал он, то здесь речь идет о принятии концепции правовой политики Украины, Уголовного и Гражданского кодексов.

Литва

Бразаускас и Ельцин договорились подписать пакет двусторонних соглашений, включая документ о делимитации границы

Президенты Литвы Альгирдас Бразаускас и России Борис Ельцин договорились разработать и в ходе предстоящего визита главы литовского государства в Москву подписать пакет двусторонних соглашений, представляющих взаимный интерес, включая договор о делимитации литовско-российской границы.

Как сообщил советник литовского президента по внешней политике Альгирдас Грицюс, в Страсбурге состоялась краткая беседа А.Бразаускаса и Б.Ельцина. По словам советника, российский президент подтвердил, что визит литовского лидера послужит дальнейшему развитию российско-литовских отношений.

Визит А.Бразаускаса в Москву состоится 23—25 октября.

Альгирдас Бразаускас не будет менять своего решения относительно участия в президентских выборах

Президент Альгирдас Бразаускас подтвердил свое решение не баллотироваться на пост главы государства на второй пятилетний срок.

А.Бразаускас в интервью газете "Республика" подчеркнул, что такое решение он "принял очень ответственно". По словам президента, он "не шарахается", и этот шаг — "не кокетство с бывшими избирателями".

Президент обратил внимание, что его не удовлетворяет "конфронтация между институтами власти", прежде всего между президентом и сеймом (парламентом). В то же время А.Бразаускас высказал сожаление, что не может назвать кандидата, которого бы хотел видеть своим преемником, поскольку законами и традициями Литвы не предусмотрена такая возможность.

На вопрос, чем он будет заниматься после 25 февраля будущего года, когда вступит в должность новый президент, А.Бразаускас ответил: "Найду чем заняться — ведь в Литве 680 тысяч пенсионеров, все они живут". При этом он не исключил возможность заняться международной деятельностью, выполнять какие-либо миссии. "Возможны различные варианты, но пока никто ничего не предлагал", — сказал А.Бразаускас.

По мнению местных обозревателей, имеющий реальные шансы выиграть назначенные на 21 декабря выборы, А.Бразаускас основной причиной отказа баллотироваться вновь назвал то, что он "видит себя на посту президента с такой политической биографией, имеет возможность сравнить себя с президентами других стран Центральной Европы, в которых 50 лет была похожая политическая ситуация" (А.Бразаускас некоторое время был первым секретарем ЦК Компартии Литвы.— **"ИФ"**).

Российская Федерация

Москва не рассматривает отношения с Европой в ущерб отношениям с США и наоборот

Инициатива руководителей России, Франции и Германии о проведении регулярных трехсторонних встреч является вполне "логичной" и не может рассматриваться как противовес другим направлениям внешней политики Москвы. Об этом заявил пресс-секретарь президента РФ Сергей Ястржембский.

"Мы подошли к такому этапу, когда явно увеличилось количество вопросов, представляющих равный интерес для трех государств", — отметил пресс-секретарь, выразив надежду, что от проведения таких саммитов "польза будет и для всей Европы, и для трех наших стран".

К сведению. Губернатор Свердловской области (Урал) Эдуард Россель в интервью "Интерфаксу" заявил, что предложение президента Франции Жака Ширака провести встречу лидеров России, Франции и Германии в Екатеринбурге, имеет большое значение для региона. Губернатор заверил, что Свердловская область будет вполне готова к приезду высоких гостей и сможет обеспечить необходимые условия и с точки зрения безопасности, и с точки зрения создания достойных условий для приема президентов и канцлера.

Э.Россель сообщил, что еще во время встречи с президентом Борисом Ельциным в конце сентября в Кремле они договорились о визите главы российского государства и президента Франции в Свердловскую область в сентябре 1998 года на празднование 275-летия Екатеринбурга и 400-летия духовной столицы Урала, старейшего уральского города Верхотурье. По мнению губернатора, возможное посещение региона канцлером ФРГ ускорит открытие консульства Германии в Екатеринбурге, запланированное на 1998 год. По словам губернатора, он намерен обратиться к президенту Франции с предложением открыть в Екатеринбурге к его приезду французское консульство.

...И будет лучший в мире самолет!

Президенты Украины и Франции Леонид Кучма и Жак Ширак в ходе встречи в Страсбурге обсудили возможность создания консорциума по производству самолета АН-70.

Ранее украинский лидер передал президенту РФ Борису Ельцину письмо, в котором предложил совместно обратиться к лидерам Франции и Германии с предложением создать консорциум по производству военно-транспортных самолетов АН-70.

По словам Л.Кучмы, в ходе встречи президент Франции высказал уверенность в том, что этот самолет по своим характеристикам — будет лучшим в мире.

Л.Кучма выразил надежду, что "этот проект удастся довести до логического конца".

Справка "Интерфакса". Серийное производство нового военно-транспортного самолета АН-70 может начаться уже в конце этого года. Объем затрат на организацию серийного производства, в котором примут участие свыше 100 российских и не менее 20 украинских предприятий-смежников, оценивается в сумму около $150 млн.

АН-70 считается рядом экспертов реальной альтернативой западноевропейскому проекту "Future Light Aircraft", работы по которому только начинаются.

По материалам "Интерфакса".

Стоп-кадр

Состязались заклинатели

В городе Кангаре в Северной Малайзии недавно состоялись соревнования заклинателей змей, победителем в которых вышел Отман Аюб. Ему вручен денежный приз в размере 515 долларов.

На снимке: *победитель целует кобру длиной 4,5 метра.*

Фото Рейтер.

Демографический перекос

На Юге рождается все больше людей, на Севере — все меньше

Еще 40 лет назад эксперты Организации Объединенных Наций предсказали: в 2000 году число жителей Земли составит 6 миллиардов человек. Тогда этот прогноз вызвал шок — так много! Сегодня, более чем за тысячу дней до нового века и нового тысячелетия, Французский национальный демографический институт подтверждает этот давний прогноз. Действительно, в 2000 году землян будет 6 миллиардов 90 миллионов. А еще через сто лет нас станет почти 11 миллиардов. Демографы утверждают, что именно на этой цифре рост населения Земли прекратится.

В мире происходит явный демографический перекос. Население быстро растет в развивающихся, бедных странах и крайне медленно — в развитых, богатых. В том же 2000 году в первых будет жить 5 миллиардов, во вторых — чуть больше миллиарда. А в XXI веке ожидается новый демографический взрыв в странах Юга: на них придется 95 процентов всего прироста населения.

Как будет выглядеть уже в недалеком 2000 году демографический раздел мира? В северной части — Европе и Северной Америке — окажется всего 16 процентов населения нашей планеты. Его подавляющее большинство придется на Азию (61 процент), Африку (13 процентов), Латинскую Америку (8 процентов) и Океанию (0,5 процента). Любопытно, что, по подсчетам индийских специалистов, по числу жителей Индия обгонит Китай к 2040 году и окажется первой в мире страной по численности населения.

С этим прогнозом согласны и их французские коллеги.

Быстро уменьшается число сельских жителей. Уже в 2000 году на их долю придется 47,5 процента населения. Зато стремительно растут города. На рубеже двух веков их табель о рангах будет выглядеть таким образом. Первенство прочат Токио с его 28 миллионами человек. На второе место выйдет Бомбей (сейчас его в Индии называют по-новому: Мумбай). Число жителей составит там 18 миллионов. Почти по столько же будет жить в Шанхае и бразильском городе Сан-Паулу. Нью-Йорк и Мехико вберут в себя по 16 миллионов. Пекин, как и Джакарта, будет насчитывать 14 миллионов. Так что и тут приоритет за мегаполисами южных стран.

Европа существенно "постареет". Например, каждому пятому французу в 2000 году будет за 60. Заметно возрастет и число тех, кому перевалит за 85. Вообще в Европе (без России) уже в 2005 году пожилых людей будет больше, чем молодых.

Николай ПАКЛИН.
("РГ")

Дайджест

Япония сможет участвовать в военных конфликтах. На стороне США

США и Япония согласовали изменения в тексте договора о взаимной безопасности, сообщает "Рейтер". В соответствии с ними Япония впервые после окончания второй мировой войны сможет принимать ограниченное участие в военных конфликтах за границей при условии, если в них вовлечены Соединенные Штаты. Конкретно участие Японии будет выражаться в участии ее военных кораблей в спасательных операциях в международных водах, проведении инспекций при обеспечении эмбарго ООН, предоставлении своих гражданских портов, аэродромов и госпиталей для нужд вооруженных сил США. В то же время, в соответствии с Конституцией Японии, которая запрещает участие в военных действиях, японские войска по-прежнему не будут принимать участия в боевых операциях, а японская инфраструктура не будет задействована для снабжения американских войск боеприпасами и оружием. Однако эти изменения оборонного соглашения вызвали резкое неприятие соседей Японии — Китая и других государств Восточной Азии, пострадавших от японской агрессии в первой половине нашего столетия.

Лучшие кроссовки Хилла из фирмы "Фила"

Фирма "Фила", занимающая третье место на американском рынке кроссовок, подписала рекламный контракт на сумму 80 миллионов долларов со звездой Национальной баскетбольной ассоциации Грантом Хиллом из "Детройт Пистонс". Контракт рассчитан на 7 лет. По условиям контракта, Хилл должен помогать продвижению на рынок кроссовок и одежды для занятий спортом, а также советовать "Фила", с какими спортсменами ей стоит подписывать рекламные контракты. Помимо кроссовок, Грант Хилл рекламирует напиток "Спрайт", автомобили "Дженерал Моторс", закусочные "Макдональдс" и многие другие товары и услуги. Эксперты отмечают, что сумма контракта Хилла сравнима с той, что получает другая звезда НБА — Шакил О'Нил, который имеет контракт с американским производителем кроссовок номер 2 "Рибок". Однако далеко впереди находится Майкл Джордан, который рекламирует кроссовки и спортивную одежду фирмы "Найк". Он получает 20 миллионов долларов в год.

Детская психика "извращена". Практичностью

Газета "Экспресс" публикует материал, посвященный проблемам немецкой молодежи. Газета сообщает, что немецкие психологи постоянно высказывают обеспокоенность тем, что моральные ценности подрастающего поколения за последнее время претерпели значительные изменения. Газета отмечает, что немецких детей больше не волнуют игрушки и развлечения со сверстниками. Результаты многочисленных социологических опросов показывают, что дети уже в самом раннем возрасте обеспокоены прежде всего тем, чтобы не остаться без работы, когда они вырастут, получить хорошее образование и достаточное социальное обеспечение. Газета также высказывает мнение, что в подобном извращении детской психики полностью виновато правительство страны, которое не может обеспечить стабильную жизнь не только взрослой части населения, но и детям.

Немецкие психологи "поощряют"... нерадивых. Школьников...

Дети, которые получают в школе плохие отметки, становятся позже самыми лучшими работниками и руководителями. По информации "Франс Пресс", с таким заявлением выступили недавно немецкие психологи. По мнению ученых, дети, которые плохо учатся, просто не раскрывают всех своих возможностей. Поступив на работу, они получают возможность приложить на практике полученные знания и увидеть реальный результат своей работы. Возможность увидеть на практике результаты своего труда, которые не могли проявиться в школьных теоретических знаниях, становится, по мнению ученых, таким большим стимулом, что молодые люди показывают высокие результаты в работе и быстро становятся ведущими специалистами в избранной ими области.

Двести тысяч памятных иллюстраций матери Терезы

Итальянская еженедельная детская газета "Иль Джиорналино" опубликовала на своих страницах комикс, посвященный памяти одной из самых известных и почитаемых в мире женщин — матери Терезы, сообщает агентство "Франс Пресс". Комикс состоит из сорока иллюстраций и рассказывает о наиболее важных этапах жизни и миссионерской деятельности матери Терезы. Тираж "Иль Джиорналино", по информации агентства, составляет всего двести тысяч экземпляров.

Подготовила Светлана РОСТОВА.

Народная Воля 17 КАСТРЫЧНІКА 1997 г.

Шаноўная рэдакцыя "Народнай волі"!

У будучым, 1998-ым, годзе адбудзецца своеасаблівы юбілей — 30-годдзе ўводу савецкіх войскаў у Чэхаславакію. Я тады якраз служыў, як гаворыцца, тэрміновую службу. Прыйшлося ўдзельнічаць у гэтай справе. У палітыцы тады разбіраўся не вельмі. Успомніўся зараз адзін эпізод, хаця было яшчэ шмат чаго. Прапаную яго Вашай увазе.

Аўтар.

Быль

Агой, бабічка!

На пачатку верасня 1968 года наша батарэя 120-міліметровых палкавых мінамётаў аднаго з палкоў той самай гвардзейскай паветрана-дэсантнай дывізіі, якая па месцы сваёй дыслакацыі называлася Віцебскай, стаяла на ўскраіне горада Брно. Гэтую мясціну тутэйшыя жыхары называлі Кралавым полем, хутчэй за ўсё таму, што тут вадзілася шмат дзікіх трусоў.

Мы ўжо некалькі тыдняў знаходзіліся ў Чэхаславакіі, выконвалі, як тады гаварылася, свой інтэрнацыянальны абавязак. Я, малодшы сяржант, камандаваў мінамётным разлікам. Харчаваліся мы ў адным з батальёнаў нашага палка, які размяшчаўся на гары, з кіламетр ад нас. Кармілі дэсантнікаў, бы на ўбой. Трэба было паказаць гэтым незадаволеным чэхам, што савецкія салдаты забяспечаны добра. Тое, што нам выдавалася, мы нават і не з'ядалі. Рэшткі кашы, хлеба, сухароў прыносілі ў свой лагер і аддавалі бабцы Марыі, якая гадавала парсючкоў. Тут, на ўскраіне горада, яна жыла на дачы са сваім дзедам Міхаілам. Бабка даволі добра гаварыла па-руску.

А яшчэ ў іх было сабачаня невядомай пароды. Не памятаю, як яго называлі гаспадары, а мы празвалі за даволі калматыя бровы Брэжневым. Варта было толькі паклікаць: "Брэжнеў, Брэжнеў!", як ён з усіх ног ляцеў да нашых палатак. Ведаў, што атрымае што-небудзь смачненькае, бо нам, апроч таго, што паложана ў салдацкім меню, выдавалі яшчэ каўбасу, сыр, згушчанае малако, бекон, рыбныя кансервы...

Дык вось, пачатак верасня, залатая восень Паўднёвай Маравіі. А побач — цудоўныя сады. Яблыкі, грушы, слівы, абрыкосы, арэхі — дрэвы проста ламіліся ад пладоў. Дары асенніх садоў мы, канечне ж, не абміналі ўвагай.

Надарылася раптам, што адзін салдат з майго разліку, Віхроў з Піцера, нейкім чынам захварэў. У яго выявілі хваробу Боткіна, прасцей кажучы, жаўтуху. Зразумела, яго забралі ў шпіталь.

А праз некалькі дзён я, мусіць пераеўшы напярэдадні груш, адчуў сябе неяк млосна, узнялася тэмпература. Камандзір батарэі старшы лейтэнант Баданін вырашыў, што ў мяне таксама жаўтуха, але да медыкаў адправіць не паспеў. У Брно прыляцеў камандуючы паветрана-дэсантнымі войскамі генерал арміі Васіль Піліпавіч Маргелаў і прызначыў парад нашай дывізіі. Перад гэтым нам выдалі паласатыя цельнікі і малінавыя берэты з нашытым блакітным трохкутнікам. Гэта цяпер у дэсантнікаў блакітныя берэты, а тады з формай яшчэ эксперыментавалі.

З раніцы батарэя пачала збірацца на парад. Мне камандзір загадаў:

— Паколькі ты хворы, застанешся каравуліць наш лагер. З табой застанецца Каваленка. А ты, Каваленка, як вядома, фельчар, глядзі, каб з малодшым сяржантам усё добра было.

Мы і засталіся ўдвух. Сядзім на лавачцы пад цёплым вераснёвым сонейкам у малінавых берэтах, бы тыя мухаморы, гутарым. Ён мне пра сваю Украіну, я яму пра сваю Заходнюю Дзвіну, ён мне пра ўкраінак, я яму пра беларусачак, потым разам — пра чэшак. Увогуле, Каваленка на год за мяне старэйшы, служыў раней ваенфельчарам у санітарнай часці нашага палка, быў сяржантам, ды за нейкую правіннасць у яго з пагонаў зрэзалі лычкі і адправілі радавым у нашу батарэю. Ён быў бусалістам — добра ўпраўляўся з бусоллю, аптычным артылерыйскім прыборам, за што і атрымаў мянушку Бусля.

Вось тут і падышла да нас бабка Марыя.

— Дзень добры! — кажа.

— Агой, бабічка! — адгукнуліся мы па-тутэйшаму.

Далей яна растлумачыла, што ўсю батарэю пачаставаць не можа, бо нас дужа многа, а вось дваіх аддзячыць за тое, што дапамагаем парсючкоў гадаваць, ёй па сілах. І выставіла даволі вялікую, літры на два, не меней, бутэльку з нейкім напоем і кошык садавіны на закуску.

— Слівавіца, — кажа.

Сабачаня, канечне ж, побач круціцца, хвастом, як АН-12 прапелерам, матляе.

— Што рабіць будзем? — пытаецца Каваленка.

Неяк страшнавата было брацца за тое пітво. А раптам за гэта добра пападзе? А яшчэ нас палітработнікі пужалі, маўляў, ніякія пачастункі не бярыце ў мясцовых, яшчэ атруцяць.

І тут я ўспомніў:

— Слухай, — кажу, — у мяне праз пару дзён дзень нараджэння, дваццаць гадоў стукне...

— Во, — узрадаваўся Каваленка. — Давай адзначым!

І мы адзначылі... Паціхеньку, памаленьку, ды і апустошылі тую бутэльку. Забраліся ў палатку і спім. І сабачаня з намі.

Што было далей, мне потым хлопцы расказалі.

Вярнуліся нашы з парада, камандзір батарэі перш за ўсё да нас у палатку. А там соннае царства. Ён Каваленку нагой пад бок штурхануў:

— А ну ўставай, Бусля! — і адчуў водар той слівавіцы. — Ты што, п'яны? З Леанідам Ільічом у абдымку спіш? А малодшы сяржант хрыпіць ужо, памірае, можа!

Я ж таксама хроп на ўсю моц.

Камандзір батарэі загадаў пасадзіць Каваленку ў пусты капанір — звычайную яму, нават без даху.

— Вось тут і працверазішся.

І вартавога паставіў.

Так і адсядзеў Каваленка ўсю ноч у той яме. Мяне не выдаў.

А да раніцы маю тую хваробу як рукой зняло. Лекавай аказалася тая слівавіца, добрым тэрапеўтычным сродкам.

Іван ЛАЗУКА.

Фотофакт

Шестьдесят лет – рука об руку

Свадьбы, как известно, бывают разные — ситцевые, деревянные, золотые, серебряные... Но о церемонии, состоявшейся недавно в Витебском дворце торжественных обрядов, можно говорить скорее как о событии, встречающемся крайне редко: "молодые", Эта Генаховна и Ефим Григорьевич Саевичи, отмечали диамантовую свадьбу. Другими словами, шестьдесят лет совместной супружеской жизни. Огромное количество людей пришли на эту церемонию — дети, внуки, правнуки, друзья и знакомые.

Фото Василия РЕПЕЦКОГО.

Гордись, Беларусь!

Фелинская, которая помогла... Толстому

Лев Толстой как-то познакомился с книгой Сергея Максимова "Сибирь и каторга". Она произвела на Льва Николаевича такое сильное впечатление, что в феврале 1906 года он не мог не сказать об этом С.Стахович, гостившей в Ясной Поляне: "Читали вы Максимова знаменитую книгу "Сибирь и каторга"? Историческое описание ссылки, каторги до нового времени. Прочтите. Какие люди ужасы делают! Животные не могут того делать, что правительство делает".

Особенно взволновала Л.Толстого история ссыльного Мигурского и его жены Альбины. У писателя появилось желание рассказать об их непростой судьбе. А поскольку Лев Николаевич, как известно, к своему творческому труду относился очень требовательно, то решил как можно лучше изучить эпоху, когда происходили эти события, относящиеся к восстанию 1830—1831 годов. Л.Толстой обратился с просьбой к профессору Петербургского университета И.Бодуэну де Куртенэ и к В.Стасову с просьбой прислать нужную литературу. Он признавался: "Надо прочесть много книг, чтобы написать пять строк, разбросанных по всему рассказу".

Задуманный рассказ получил название "За что?" и впервые был опубликован в 1906 году ("Круг чтения", т.2). Действие произведения поначалу происходит на территории тогдашней Гродненской губернии, когда главный герой познакомился в одном из имений со своей будущей женой. Нетрудно догадаться, что и Мигурский, и Альбина — ополяченные белорусы. Писатель даже сохранил их настоящие фамилии и имена. Да и сам сюжет Льву Николаевичу подсказала... белоруска!

Предвижу недоумение читателей: "А как же быть в таком случае с утверждением, что об этой истории Л.Толстой узнал из книги С.Максимова?" А все очень просто. Замысел у Льва Николаевича возник благодаря знакомству с "Сибирью и каторгой". Но ведь сам С.Максимов узнал о Мигурском и Альбине из дневниковых записей Евы Фелинской.

Не слышали о ней? И немудрено. Ведь о Еве Сигизмундовне в наше время появились фактически всего две публикации. Первым рассказал о ней А.Мальдис в своей книге "Падарожжа ў XIX стагоддзе" (1969). А более подробно с жизнью и революционной деятельностью Фелинской познакомил В.Грицкевич в одном из очерков своей книги "От Немана к берегам Тихого океана" (1986).

Родилась Е.Фелинская 26 декабря 1793 года неподалеку от Клецка в имении Узнога. Отец рано умер, воспитывалась у родственников в Голынке (теперь Клецкий район) и Боратычах под Игуменом (сегодняшний город Червень). Девичья ее фамилия была Вендорф, Фелинской стала в 18 лет, когда вышла замуж за небогатого дворянина Герарда Фелинского и уехала в имение мужа Ваютин, которое находилось на Волыни, вблизи Луцка. Во время восстания 1830—1831 годов очутилась в Голиции, в сорок лет овдовела, осталась с шестью детьми да еще вынуждена была присматривать за парализованной матерью.

Казалось бы, заниматься только домашними делами. Но Фелинская вступила в подпольную организацию "Содружество польского народа", которая действовала на территории Украины, Беларуси и Литвы под руководством известного революционера Шимона Конарского. И не рядовой подпольщицей была, а возглавила женский филиал "Содружества". Революционному делу была предана фанатически. Когда подпольной типографии, созданной под Пинском, потребовались наборщики, начала обучать этой профессии своих детей.

Арестовали Фелинскую в 1838 году. По делу проходили еще восемь женщин. Присудили ссылку. Отправили Еву Сигизмундовну в тот самый Березов, в котором некогда находился неугодный Александр Меньшиков. Здесь она и начала дневниковые записи "Воспоминания о путешествии по Сибири и нахождении в Березове". Это и раздумья о собственной судьбе, и рассказ о людях, с которыми пришлось встречаться. Но это ж, конечно, богатейший материал о жизни коренного населения.

Ева Фелинская одной из первых так подробно и правдиво рассказала о быте, нравах хантов и ненцев. Но особая ее заслуга в том, что оставила интереснейшие записи о восстании народов Сибири под руководством ненецкого охотника и оленевода Ваули Ненянге. Тем самым стала первопроходцем в освоении этой темы. На сегодняшний день известно уже несколько художественных произведений как о самом восстании, так и о его руководителе. Еще в 1940 году в Салехарде в связи с 10-летием Ямало-Ненецкого национального округа появилась пьеса одного из первых ненецких литераторов И.Нога "Наули Ненянг". А в 1984 году издательство "Советская Россия" выпустило роман М.Анисимковой "Ваули" с предисловием М.Бударина "В крае легендарных былей", у которого, кстати, есть и собственная книга "Сын племени Ненянгов" (Свердловск, 1964). Однако М.Бударин, называя авторов, в разное время писавших об этих событиях, ни словом не обмолвился о Е.Фелинской. Скорее о ней ничего и не слышал.

На то есть причина, точно подмеченная В.Грицкевичем: "...полный ценных бытовых деталей и психологического объяснения действий героя ненецкого народа дневник Е.Фелинской остался за пределами внимания всех авторов, которые интересовались восстанием. Почему? Скорее всего, в силу традиции, по которой для освещения событий в глуби России привлекаются местные источники, написанные, естественно, на русском языке".

Е.Фелинская писала на польском языке. Разделы из ее дневника впервые появились в 1846 году в виленском журнале "Атенеум". Через три года в этом же журнале была помещена более обширная публикация. Наконец, в 1850 году журнальный оттиск был издан отдельно, а еще через два года вышла книга.

Выходили в Вильни и другие произведения Е.Фелинской — "Воспоминания о жизни" (1856), повести "Племянница и тетка" (1834), "Герсилия" (1849).

С Березовым она распрощалась в 1841 году. Однако ссылки тогда не отменили, и Е.Фелинская еще три года жила в Саратове, продолжая вести дневник. Не оставила этого занятия и по возвращении на родину. Поселилась в Ваютине. Там нашла и вечный покой, умерла 20 декабря 1859 года.

История же Мигурского и Альбины — история любви возвышенной, способной на самопожертвование. И Л.Толстой ничего не придумывал. Разве что иногда позволил себе написать по-своему. Помните, у Мигурского и Альбины внезапно заболели и умерли дети. Несчастная мать не находила себе места, а потом решили, что "Мигурский уйдет из дома вечером и оставит на берегу Урала свою шинель и на шинели письмо, в котором напишет, что лишает себя жизни. Поймут, что он утопился. Будут искать тело, будут посылать бумаги. А он спрячется..." Альбина получила разрешение раскопать могилу и забрать гробы детишек. Могилу и в самом деле раскопали, но сделали это для видимости. Гробов никто не трогал. Вместо этого в тарантасе поместили внизу большой ящик, в котором и спрятался Мигурский. Так семья добралась до Саратова, пока его не выдал казак, сопровождавший Альбину в дороге. "Мигурского судили и приговорили за побег к прогнанию сквозь тысячу палок. Его родные и Ванда, имевшие связи в Петербурге, выхлопотали ему смягчение наказания, и его сослали на вечное поселение в Сибирь. Альбина поехала за ним".

На самом же деле она трагически погибла.

В остальном Лев Николаевич придерживался сюжета, который узнал из книги "Сибирь и каторга". И не догадывался, что невольным помощником его оказалась Е.Фелинская — одна из первых писательниц XIX столетия, родившаяся в Беларуси, и выдающаяся женщина запада России XIX столетия. Последняя оценка нашей землячке дана в известном словаре Ф.Брокгауза и И.Ефрона.

Алесь МАРТИНОВИЧ.

Ваше здоровье

"Голубой экран" влияет на здоровье?

Кухня у нас небольшая, и телевизор пришлось поставить прямо на стол. Муж уверяет, что это очень плохо для здоровья — расстояние от экрана до нас, смотрящих, совсем маленькое. Так ли это?

Лиза, **Минск.**

Ваш муж прав. Ученые уже давно объявили, что кинескоп телевизора излучает быстрые электроны, которые вредны для здоровья и даже могут стать одной из причин ракового заболевания. Но существует несколько способов защиты от вредного излучения.

Расстояние между экраном и зрителем должно быть как минимум 1,5 метра. Никогда не садитесь напротив экрана. Лучше расположитесь несколько сбоку.

Хорошо поставить перед экраном блюдечко с поваренной солью. Она впитывает влагу из воздуха около экрана, в результате чего образуется сухой воздушный слой, который станет хорошей защитой от электронов. Только не забывайте менять соль каждые два-три дня.

Защищает от вредного излучения и зажженная свеча, так как над ее пламенем образуется область с циркулирующим воздухом, в которой электроны быстро теряют скорость и энергию.

Не надо спать в комнате, где стоит телевизор, но, если это все-таки неизбежно, отодвиньте кровать как можно дальше, а телевизор на ночь выключайте из сети.

Свежесть нашего дыхания

Неприятный запах изо рта — проблема, с которой сталкиваются многие. Галитоз — так научно называется этот симптом — может быть обусловлен многими причинами. Прежде всего это недостаточно тщательный уход за полостью рта, когда создаются благоприятные условия для размножения бактерий. Стоматологи настаивают: чистить зубы необходимо не менее 3 минут после каждого приема пищи. Полезно пользоваться зубочисткой, часто менять зубную щетку, употреблять качественные зубные пасты, не забывать чистить корень языка.

Способствует развитию галитоза и сухость во рту, которая может появляться после тяжелых физических нагрузок, на фоне приема многих препаратов, как симптом некоторых заболеваний. Поэтому целесообразно соблюдать водный режим, пользоваться не содержащей сахар жевательной резинкой для усиления слюноотделения. Многие средства, освежающие дыхание, только маскируют неприятный запах, не уничтожая бактерий. Для полоскания полости рта стоматологи рекомендуют настои из мяты, розмарина, шалфея, петрушки. Полезно есть сырые овощи и фрукты, которые механически очищают зубы и способствуют нормальной работе кишечника.

"Уйди, прошу, бессонница"

В последнее время очень плохо засыпаю. Может, подскажете какие-нибудь способы "оздоровления" сна.

г. Слуцк.

Сегодня сон является проблемой очень многих людей, и особенно женщин. Воспитание детей, домашнее хозяйство, работа откладывают свой отпечаток. В связи с переутомлением и чрезмерным возбуждением женщины не могут долго уснуть, их сон неспокоен и не способствует восстановлению сил. И приходится потом утром "скорбить" у зеркала о плохом цвете лица, мешках под глазами и преждевременном увядании кожи. Хороший полноценный сон надо стараться обеспечить себе любой ценой.

Первое, что надо запомнить, это то, что самый здоровый сон — это сон до наступления полуночи. Поэтому старайтесь ложиться спать не позднее 22—23 часов.

Спите в хорошо проветриваемой комнате, а лучше — в комнате с открытым окном. Обязательно надевайте ночную сорочку или пижаму, под которой тело должно быть совершенно свободным.

Положение в кровати тоже влияет на сон. Тело человека представляет магнитное поле и должно быть ориентировано по направлению магнитной оси земли: голова — к северу, а ноги — к югу. Наиболее благоприятен сон в положении на спине с раскинутыми в стороны руками. Не рекомендуется ложиться во время сна на левый бок или на живот, потому как в таком положении затрудняются дыхание и сердечная деятельность. Вредно спать на пружинном матрасе — нарушается кровообращение.

Как голод, так и вечернее переедание могут быть причинами нарушения сна. Поэтому вечером не стоит есть жирную и плохо перевариваемую пищу. Кофе, крепкий чай и алкоголь возбуждают нервную систему и мешают засыпанию.

Избегайте перед сном читать книги или смотреть телевизионные передачи, вызывающие напряжение. Если вам хочется спать, ложитесь, не боритесь со сном, как бы ни была интересна передача. Преодолевая дремоту, вы рассеиваете сон, после чего бывает очень трудно заснуть.

При бессоннице ни в коем случае не прибегайте сразу же к снотворным лекарствам, так как их частое употребление приводит к привыканию и сильной зависимости. Вместо снотворного выпейте лучше перед сном теплого свежего молока с одной ложкой меда, после чего пососите кусочек сахара, на который предварительно капните 40 капель валерианы. Можно выпить стакан кефира, если вы не любите молоко. Чтобы легче было заснуть, можно воздействовать на слуховой анализатор — прослушивание магнитофонной записи шума морского прибоя или убаюкивающей музыки. Другой вариант — счет в уме. Если у вас хорошо развита память и способность к восприятию образов, попробуйте использовать методы, вызывающие утомление внутреннего зрения. Самый простой метод — концентрация взгляда на привычных "успокаивающих" предметах, например, растениях, цветы которых окрашены в холодные тона: синий, голубой, зеленый.

Тест

Насколько серьезно вы думаете о своем здоровье?

В то время как одни при легких недомоганиях вполне могут обойтись без визита к врачу, другие, если у них вдруг где-то слегка кольнет, тут же мчатся к ближайшему доктору. Тест подскажет вам, как вы относитесь к своему здоровью.

1. Является ли для вас насморк поводом взять больничный лист?

А Да, я хочу лечить простуду по всем правилам.

В Для начала постараюсь обойтись без обращения к врачу.

С Насморк не заставит меня отсиживаться дома.

2. К жителям вашего города обращаются с призывом о сдаче донорской крови. Пойдете ли сдавать вы?

А Нет.

В Конечно.

С Хотя никогда раньше кровь сдавать не приходилось, сделаю это теперь.

3. Занимаетесь ли вы активно спортом?

А Нет.

В Редко.

С Да, ежедневно.

4. Какое высказывание подходит вам в наибольшей степени?

А У меня отменное здоровье, и я не нуждаюсь в докторах.

В Я болею обычными болезнями.

С Чувствуя себя здоровым человеком, я тем не менее регулярно хожу к врачу.

5. Верите ли вы в целительную силу драгоценных камней?

А Нет, это блеф.

В Возможно, тем, кто верит, это помогает лучше себя чувствовать.

С Да, я в это верю.

6. Что вы думаете о людях, которые то и дело садятся на новые диеты?

А Почему бы и нет, если хочется хорошо выглядеть.

В Не думаю, что это полезно для организма.

С Придерживаться диеты следует под наблюдением врача.

7. Как бы вы хотели провести идеальный отпуск?

А Отправиться в туристический поход.

В Побездельничать.

С Изучать культурные ценности.

Ключ к психотесту:

	1	2	3	4	5	6	7
A	3	1	1	1	3	1	3
B	2	3	2	2	2	2	1
C	1	2	3	3	1	3	2

Суммируйте баллы своих ответов:

7—11

Вам следует больше думать о себе. Возможно, сейчас вы чувствуете себя неплохо, однако к здоровью вы относитесь без должного внимания. Пока у вас нет причин для паники, но профилактические осмотры у врача не повредят.

12—16

Вы относитесь к тем людям, которые прислушиваются к своему организму, но не впадают в панику, почувствовав недомогание. Вы обращаетесь за советом к врачу, когда все домашние средства себя исчерпали.

17 — 21

Вы делаете все, чтобы сохранить свое здоровье, не боясь в этом подчас переборщить. Мало того, вы и своих близких призываете последовать вашему примеру. Старайтесь, однако, не перегибать палки.

Подготовила Мария ВИКТОРОВА.

Стоп-кадр

Заказ на две с половиной тысячи керамических штофов для водки "Беловежская" получил Добрушский фарфоровый завод.

На снимке: *задача живописца Светланы Котовой — придать изделию национальный колорит.*

Фото Сергея ХОЛОДИЛИНА, БелТА.

Дзень у гісторыі

17 кастрычніка

■ У 1760 г. нарадзіўся **Клод Анры Сен-Сімон,** французскі мысліцель і сацыяліст-утапіст, арыстакрат па паходжанні. Галоўным фактарам гістарычнага працэсу ён лічыў розум і вылучаў тры стадыі ў жыцці кожнага грамадства: тэалагічную, метафізічную і пазітыўную. (Цікава, у якой мы, беларусы, зараз жывём?.. Бадай, у метафізічнай.)

■ У 1848 г. нарадзіўся **Віктар Гамуліцкі**, польскі пісьменнік, які напісаў каля 20 раманаў і зборнікаў апавяданняў. Сярод іх — гістарычныя раманы "Чароўная гараджанка" і "Меч і локаць". В.Гамуліцкі вядомы і як аўтар аповесці "На беларускіх разлогах", вершаў пра Беларусь.

■ У 1849 г. у Парыжы памёр **Фрыдэрык Шапэн**, выдатны польскі кампазітар. Згодна жаданню музычнага генія, на яго пахаванні быў выкананы рэквіем Моцарта самымі вядомымі артыстамі таго часу. На могілках Пер-Лашэз яго прах пахаваны паміж Керубіні і Беліні, а сэрца аддадзена ў касцёл св.Крыжа ў Варшаве як сэрца надзвычай нацыянальнага музыканта і патрыёта.

■ У 1905 г. у Расіі быў абнародаваны **маніфест цара Мікалая II** аб дачы грамадзянскіх свабод (на пачатках недатыкальнасці асобы), свабоды слова і саюзаў, а таксама аб амністыі палітычных зняволеных і аб абавязковым скліканні ў бліжэйшы час заканадаўчай Дзяржаўнай думы... Адначасова з гэтым цар, вельмі не ўзлюбіўшы рэвалюцыянераў 1905—1907 гг., накіраваў карныя атрады супраць узбуджаных рэвалюцыйных мас. (Ён ведаў, што рэвалюцыянеры — гэта літаральна "завадатары перавароту").

■ У 1941 г. пачалася дзейнасць беларускага **Калінінскага фронту.** Ён дзейнічаў да 20 кастрычніка 1943 г.

■ У 1944 г. войскі трэцяга Беларускага фронту падышлі з баямі да мяжы з **Усходняй Прусіяй** і перайшлі яе. Пасля разгрому гітлераўскай Германіі ў другой сусветнай вайне былы цэнтр Усходняй Прусіі — Кёнігсберг (з 1946 г. Калінінград) — з прылеглым раёнам перададзены СССР. Большая частка Усходняй Прусіі вернута Польшчы, а рэшткі засталіся ў складзе Германіі. У 1947 г. Кантрольны савет у Германіі прыняў закон аб ліквідацыі прускай дзяржавы.

■ У 1992 г. па ініцыятыве былога Генеральнага сакратара ААН Х.П. дэ Куэльяра і французскага дабрачыннага руху "АТД-Кар Монд", па статыстыцы якога 1 млрд. жыхароў Зямлі жыве ва ўмовах крайняга жабрацтва (што з'яўляецца парушэннем правоў чалавека), дзень 17 кастрычніка быў аб'яўлены **Сусветным днём пратэсту супраць жабрацтва**. (Цікава, што папярэдні дзень — 16 кастрычніка — доўгі час адзначаўся міжнароднай грамадскасцю як Сусветны дзень харчу: у 1945 г. у гэты дзень была заснавана Харчовая і сельскагаспадарчая Арганізацыя Аб'яднаных Нацый — ФАО. І ў Беларусі ў мінулую нядзелю гэтыя два "святы" — жабракоў і харчавікоў — таксама дзіўным чынам супалі.)

Старонкі храналогій гартаў Юльян ГРЫГАРОВІЧ.

ТЕЛЕПРОГРАММА

Пятница, 17 октября

Белорусское телевидение

7.30 Утренний коктейль.
7.45, 17.55 "Музыкальная обойма".
7.50 "Р.Глиэр. Романсы". Фильм-концерт.
8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 0.20 Новости.
8.10 Телебарометр. Прогноз погоды.
8.20 "Один и тот же ветер". Док. фильм.
8.30 Бархатный сезон. Музыкально-развлекательная программа.
9.00 ТВ — школе. Белорусская литература. 7-й класс. Повесть Василя Быкова "Журавлиный крик".
9.35, 17.45 Экономикст.
9.45 Мультфильм.
9.55 "Все мы родом из детства". III Всебелорусский телефестиваль юных талантов. Минск. Часть 3-я.
10.50 "Овод". Худ. фильм. 3-я серия "Отец и сын".
11.55 Уникум. Игра-тест.
12.35 "Зорная ростань". Телеконкурс молодых артистов эстрады.
15.10 Видеокурс немецкого языка. Передача 3-я.
15.30 "Переход". Детская преступность.
16.00 Усадьба. Программа для дачников.
16.30 Окружающий мир. Оздоровление потерпевших от Чернобыльской АЭС в Аксаковщине.
17.00 Музыкальный антракт.
17.10 "С дорогой и песней повенчаны". Телеочерк.
18.15 "Овод". Худ. фильм. 3-я серия "Отец и сын".
19.20 Тема дня.
19.40 Парламентский вестник.
20.05 "В джазе только девушки". Развлекательная программа.
20.30 Музыкальный антракт.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.50 "Цептер" представляет: "Полковник Редль" (Венгрия—ФРГ).
0.30 Акколада.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.15 Новости.
8.15 "Девушка по имени Судьба". Сериал.
9.05 Клуб путешественников.
9.50 Мультфильмы "Сокровища затонувших кораблей", "Приключение на даче".
10.15 Домашняя библиотека.
10.25 Телеигра "Эти забавные животные".
14.20 Фильм-сказка "По щучьему веленью".
15.15 "Золотой мальчик". Мультфильм.
15.35 Улица Сезам.
16.05 Музыкальная программа "50х50".
16.30 "100 лет приключений". Сериал.
17.20 "Девушка по имени Судьба". Сериал.
18.05 Погода.
18.15 Здоровье.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Программа передач.
20.45 Великие сыщики: Коломбо в детективе "Синица в руках".
22.30 Взгляд.
23.30 Ночной кинозал. Семен Фарада и Леонид Куравлев в народной комедии "Русское чудо".
0.55 Программа передач.

Канал "Россия"

7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.20 Дежурная часть.
7.35 "Итальянский ресторан". Телесериал (Италия).
8.35 История одного события.
8.50, 9.50, 1.35 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара". Сериал.
13.30 "Господи, прости нас, грешных". Худ. фильм.
15.00 Мультфильм.
15.10 Графоман.
15.20 Лучше не бывает.
15.25 Экспо-вестник.
15.30 Парламентарий.
16.20 Православный календарь.
16.25 "Санта-Барбара". Сериал.
17.15 Прогноз погоды.
17.20 Лукоморье.
17.40 История одного события.
17.55 "Итальянский ресторан". Телесериал (Италия).
19.35 L-клуб.
20.10 "Тайна Сахары". Телесериал.
21.15 Слабо?
21.50 Мой Пушкин.
22.15 Вовремя.
22.25 Прогноз погоды.
22.30 "Чикаго буллс" в полуфинальном баскетбольном матче чемпионата "Макдональдс". Трансляция из Парижа. В перерыве — Дежурная часть.
0.35 "Эх, дороги!"

Санкт-Петербург

12.30, 15.30, 18.30, 21.30 Информ ТВ.
12.45 "Убойный отдел-2". Сериал (США).
13.35 Срок ответа — сегодня.
14.05 Советы садоводам.
14.25 "Черный кот". Художественно-публицистическая программа.
14.55 Ток-шоу "Наобум". Ректор Гуманитарного университета А.Запесоцкий.
15.40, 20.30 Телеслужба безопасности.
16.00 Дом кино. "Золотая раковина" Сан-Себастьяна-97.
16.40 Детское ТВ. "Колоброды выходят на связь". "Три колеса, фолиант и..."
17.25 Телемагазин.
18.45 Спорт.
18.55 Большой фестиваль.
19.10 "Убойный отдел-2". Сериал (США).
20.00 Телестанция "Моя Россия".
20.45 П.Чайковский. Секстет "Воспоминание о Флоренции".
21.45 Информ ТВ. Пролог.
21.50 Спорт.
21.55 "Железный занавес". Худ. фильм. 3-я серия.

НТВ

5.00, 9.00 Сегодня утром.
8.05 Сериал "Тайные преступления" (Италия).
9.15 Своя игра.
9.45 Криминал. "Чистосердечное признание".
10.00 Сериал "Доктор Куин, женщина-врач" (США).
11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем.
11.20 Старый телевизор.
13.20, 15.20 Финансы и бизнес.
13.30 Драма "Берег черепах" (Австралия).
15.30 Устами младенца.
16.00 Док. сериал. "ЦРУ". "Движущиеся мишени" (Великобритания—США).
16.50 Криминал.
16.55 Впрок.
17.10 Дистанция.
17.40 Футбольный клуб.
18.00, 21.00 Сегодня вечером.
18.40 Герой дня.
19.00 Наше старое кино. Музыкальная комедия "Гусарская баллада".
20.40 "Алло, Фима!"
21.45 Сериал "Доктор Куин, женщина-врач" (США).
22.35 Сегодняшко.
23.00 В полночь с Александром Герасимовым.
23.25 Шоу Николая Фоменко "Империя страсти".
0.05 Эротические шоу мира: "Эммануэль, королева Галактики-3", "Эмоции".

ТВ-6

6.05 Мультфильмы: "Африканская сказка", "Варежка".
6.35, 16.35, 23.30, 0.45 Диск-канал.
7.05, 17.10, 23.15 Дорожный патруль.
7.20 "Рецепты от "Цептера".
7.25, 9.05, 13.15, 15.50 Телемагазин "Спасибо за покупку!"
7.45, 10.45, 13.45 Аптека.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.05 "Шесть новостей".
8.15 Ток-шоу "Сделай шаг".
9.40 Сериал "Хроники молодого Индианы Джонса".
11.10 Драма "Случай Хармса".
12.55, 15.40, 0.20 "Знак качества".
14.10 Худ. фильм "Везучая".
16.05 Сериал "Флиппер".
17.25 Ток-шоу "Мое кино" с Александром Олейниковым.
18.10 "Нью-Йорк, Нью-Йорк".
19.00 "Вечер в хорошей компании".
20.20 Гала — концерт звезд эстрады на фестивале "6 дней ТВ-6 в Сургуте".
22.10 Шоу Ивана Демидова "Обоз".

8-й канал

18.00 Для детей. "Пострелята".
18.30 Программа Кеннета Копланда.
19.00 Сериал "Сирены".
20.00 Аэробика "Новый Эдем".
20.30 "Вечарніца".
20.45 Спорт action (F-1, единоборство).
21.15 Муз-парад.
21.45 Триллер "Феномен".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рукапісы не вяртаюцца і не рэцэнзуюцца. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя адказнасці не нясе.
Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ЗАТ "Летувас рытас". Адрас: г. Вільнюс, пр-т Гедыміна, 12а. Падпісана ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: першы завод — 50200 экз. Заказ № 2377